

ИЛИЈА БРАНКОВИЋ

**ЛИШЋЕ
НАКНАДНИХ
СПОЗНАЈА**

САДРЖАЈ

Нешто као увод	3
Пролог	4
Искушење	7
Мере и мерници	17
Наше решење а његово разрешење	25
Посета	27
Контроле	32
Звездани тренуци	40
Епилог (али мало другачије но што се збило)	50
Додатне напомене	53

НЕШТО КАО УВОД

Ми смо браћа близанци. Годиште 2008. А ово је 2018. година. Па му ми дођемо нешто као јубилеј, као чиста десетка. И мама се радује и ове године говори: „Ево и мени се десило да у једном те истом дану добијем две десетке!“

Намерни смо да вам испричамо једну причу. Али како смо ми једнојајчани 2 in 1 каткада се неће знати ко од нас говори. Ако вам смета ви не читајте.

Нас је једанасеторо. Имамо старијег брата Николу, тату Алексу, маму Наду, мацу Пискавицу, пса Бленту и гаврана Пророка који се вазда мува око куће и највише воли презле.

Две куће даље живи деда Добрило и бака Даница, у стану јер не могу више да се брину о старој кући а они имају Петка,

једног лукавог мачка.

Трећа кућа у супротном смеру је стара кућа декина и бакина, све са воћњаком, и малим виноградом. Окружена је са једне стране бедемом и густим растињем а са друге стране живицом од трња. На дну винограда је ограда са гвозденим вратима и отуда је најближе реци и плажи у нашем Решћу.

Та је кућа сада полупразна, али је све оно што у нови стан није ишло још ту.. Алати, опрема за виноград са пресом за грожђе, пецара за ракију, велике секире. Лопате, мотике грабуље и ко зна шта све још не. За децу – рај небески.

Понекад плате да се у воћњаку покоси трава па осуше сено и убаце га у сеник. Хладовина, сено мирише ванземаљски, сан као туткало, горе гучу и гнезде се голубови.

Деда криви државу и каже да никада нису крали воће као сада, јербо сада сви имају код куће шаторска крила па преко трновите живице иду као преко тобогана.

Тата за све криви маму, каже да му кућу напунила свецима па се устручава кад пиша и кад му дође да је притисне уза зид. Ми не знамо зашто би је тискао када је ионако јачи.

Нас двојица за све углавном кривимо брата Николу који је старији и стално нам лупа чврге и прави се важан.

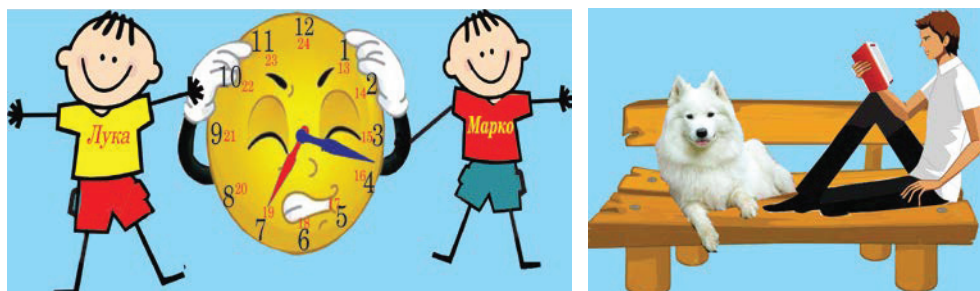
Пас Бленто и маца Пискавица не криве никога. Бар се не зна ако им је нешто такво на уму.

Како било да било ми имамо кључеве старе дедине куће и тамо се често склањамо од претеране татине и Николине пажње. Посебно током празника. Али није брисање од куће главни разлог, има још три; воће, несметана игра и пријем другара без ограничења.

ПРОЛОГ

Ја сам Лука и имам жуту мајицу. Погодили сте — други је мој брат близанац Марко, а ово на слици смо ми када смо сами сами себе цртали док смо ишли у школицу. Ми држимо покварени сат а тај сат између нас на слику је додала наша стара васпитачица Вера. Но ни једнојајчани близанци нису увек толико слични; брат Лука има дуг језик, отровнији од варановог, а последице тога и Марка често поткаче.

Иначе имамо ми и старијег брата Николу, који ту и тамо хоће да нас шутне или бије, а сада је у петом разреду, док смо ми у трећем. Овде је он са нашим псом Блентом са којим нешто није у реду — стално Николу лиже, бљак, а он у задње време и није баш тако добар, иако му мама тепа: „Лепо, моје мушко!“

А шта смо ми? Ко да ми нисмо мушки. Ваљда неко женскиње. Није него!

Због наших имена када тата долази кући не пита маму како су деца него шта раде свеци и апостоли.

А то све се десило онда када смо добили по две чворуге од тате и казну. А овако је било.

Дали нам као играчку покварени зидни сат. Играли смо се и неуморно окретали казаљке док на једном месту нису запеле. Сада су казаљке стајале тачно на оном времену када почиње цртани Ким и Пимба.

Упалили смо ТВ, а Кима и Пимбе – нема.

Дали смо се у дреку и плач и тата је дошао.

Видео је о чему се ради и зауставио наш плач. Да не кажем како – да бруку не понављам — не допада ми се.

„Не управља се временом уз помоћ поквареног сата!“ — рекао је отац али нас није уверио. Па је применио своје познате трикове:

„Жено!“ — рекао је, „па наша деца не чују! А знате ли вас двојица апостола (опет он по своме) које животиње најбоље чују? Е, то су оне које имају највеће уши. А будући да су ваше премалене ја морам да их мало истегнем!“

Али он не вуче баш за уши него за косу мало горе изнад тамо где јако боли.

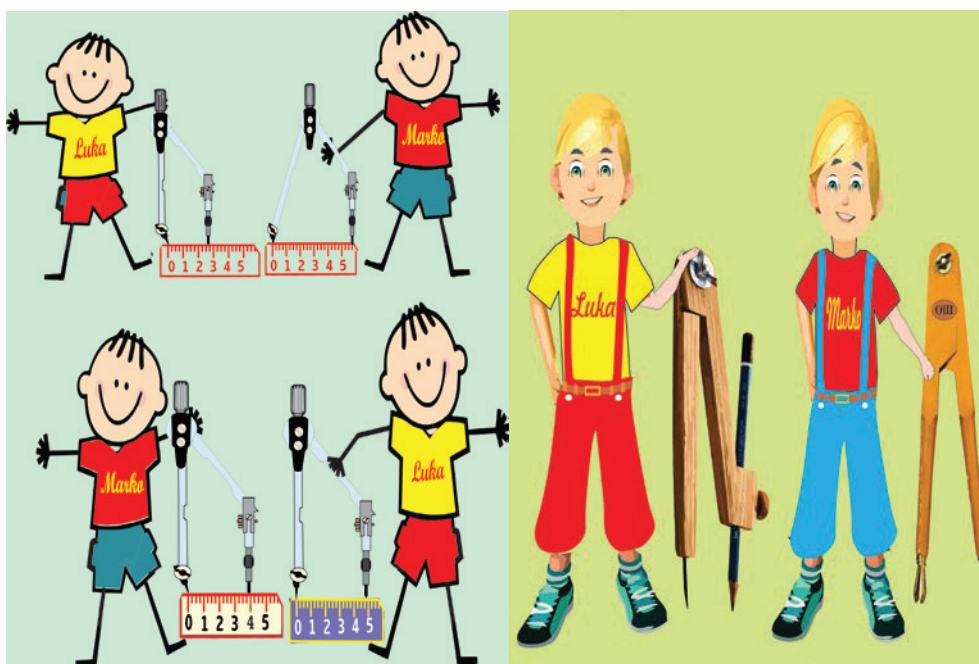
А после су се сви окомили на нас као подивљале мачке, Свакога нас дана уче на сат, метар и гоне на додатно читање, иако ни ми ту нисмо баш неке потпуне незналице.

Посебно нас кињи брат Никола, али за велико чудо ни мама не посустаје. Сваког дана седимо после школице још бар по два сата под надзором.

Кришом смо чули како се васпитачица Вера препире са нашом мајком говорећи да не смемо тако дуго да радимо нешто на силу, али је мама само одмахивала главом и вадила се на строго татино наређење и плакала.

Драга мама!

Је ли било резултата? Богами јесте! Брзо смо научили и на сат и на метар и на хвате и на јутро. И на шестаре.

Ту и тамо људи су се још онда значајно загледали међусобно после наших примедби.

Богами, раде то понекад и данас иако је природно да данас знамо на сат. И то на сат како на велики тако и на мали.

И на компас знамо. Али то је углавном све, јер никакве значајне користи од тих знања у школи нисмо имали. Од нас то још не траже.

Искочило ових дана ко вујо из заседе и довело до приче коју намеравамо да вам испричамо.

А поменута прича – још увек нас гребуцка јер је она и из садашњег времена.

Лишће каснојесење покрива неке несретнике 26- ти пута, правде им нема.

Слаба им наша помоћ, недовољно гласни повици, Само ранац напуњен болом и неправдом појачаном кристалном спознајом да је све напаковано и подметнуто као кукавичје јаје.

Ама какво кукавичје јаје!? Какво било да је то њено јаје невинашце; оно је намењено да одржи и продужи живот а ово овде је требало да подржи и убрза смрт а о туђем трошку.

Па је за творце тога подметнутог зла кукавица прави херој!

Поподне у нашем Решћу када је јесен касна; само још мало је лепше од овога

Нека им у помоћ богдо пристигне неколико гласића из неког тамо Решћа, ту одмах поред К. богу иза ногу, за којег не би нико ни знао да некада није постојала регрутна комисија.

Од ње се ниси могао сакрити ни у гнезду гаврана Пророка.

ИСКУШЕЊЕ

Време је скорашње. Пунионица киселе воде у Решћу и даље ради, али са мање радника него некад. Кажу - узеле машине посао.

Када смо ми ишли у вртић биле су тамо четири васпитачице. Сада су само две – нема више толико деце. 128 ученика укупно, од првог до петог разреда 42, а 86 од петог до осмог. За свега 7 година. Не пише се добро нашем Решћу.

Поменута васпитачица Вера, некада је радила са нашом мамом. Она више није ту али обе преостале васпитачице зову нашу маму колегиницом и често код ње пију кафу – и млађа Весна и старија – Сања, и обе нас воле и још и данас се у школи распитују за нас.

Тарапана је отпочела када су комшија Станко и наш тата били на сајму у К.

У граду их затекао пљусак, кафане ни за лек па залетели обојица куд и други људи - у велику суву зграду. А тамо неки скуп и деле неке књиге. Тако је и наш тата запатио једну и донио кући. Бацио је на прозорску даску и заборавио.

За читање се баш и није трудио, али је читала мама и често се крстила а каткада и узвикивала гласно:

„Боже, свашта!“

Па смо се и ми преко ферија дохватили те књиге а ту слика на вољу. А неке праве страхоте, неке шарене а све другачије и једна од дуге цвркутавија.

Када нас је мама ономад упитала шта се нас двојица ту домунђавамо, ми смо одговорили да читамо донесено и да је и она читала али нама ништа није рекла, а она је одговорила да ни она ту много није разумела и да ни ми нећемо ако и више од ње схватимо.

Па је још рекла да то и није чудо јер она сем те књиге има на бризи још и нас и тату и Николу а ми ништа од тога на леђима не носимо.

Дакле ту , у тој поменутој књизи, један чика опширно пише како су некога другог чичу одрали за 25 године робије и још 20 бајбоконе јер је наводно гађао по граду брр.. топовима а он то није смео а да је смео никако није могао.

Јер писац каже и тумачи овако; да би граната наводно дошла извана до једне средње цигарете што стоји посред пуне паклице то не може а да не удари у неку другу тик уз њу.

То је јасно и нама. Ко пасуљ. Зашто онда многи стари људи у то не верују? Сам бог зна!

Тако тај човек све то и доказије од немила до недрага и од Петра па до Павла.

Ако је дакле ударила граната и једну и другу цигарету та два оштећења морају да буду на истом правцу а смер долета се добије тако да се са другог гледа преко првог. А мере не ваљају па не ваљају и неко је стварно дебело лагао. И при сведочењу и при суђењу. Тако пише у књизи и прилично је разумљиво.

А ако је то тако, а у књизи пише да јесте онда је страшно живети у свету у којем вас свака шуша може тако олако оптужити и осудити за нешто што нисте учинили, а све како му пукне, па могло то бити или не могло.

То смо углавном схватили из књиге али тај правац тај долет, смер, и остало све је још било мутно.

Зато смо се једног дана потихо искрали до куће старог пензионисаног артиљеријског потпуковника Веселина Д. Јестровића.

Ту смо долазили и пре, на трешње а сада — ако питају ми смо дошли ко бојаги на јабуке. Оне прекрасне, крупне Илинденске што после сипких, као још незрелих Петровки долазе.

У ствари да се распитамо за тај кратер, бразду, правац, долет, смер, падни угао, азимут и све оне остале тужне и мутне речи.

Стари нас поздравио: „Шта има ново, кртоле?“ — питао је. Он нас тако зове све у скраћеницама, а оно „кртоле“ му дође као скраћеница од „кратке толе“, тј. од „кратке панталоне“.

„Све је воће ваше галамцијско друштво већ побрало. Остале само високе јабуке. Али морам да признам да је ваш брат и за мене набрао.“

Онда смо рекли да баш и нисмо дошли посебно на воће него да питамо нешто а када смо рекли шта бисмо питали он је рекао да молимо родитеље да му позајаме ту књигу а он ће да нас упуту у тајне онога што питамо ако је то нешто у што се он разуме.

Када смо изложили своје питања онда је дошао ред на њега.

— А знате ли ви кртоле шта је то правац и тачка?

Појмили смо али нисмо знали да изрекнемо па смо ћутали.

—А има ли, кртоле једне, ваша мама, конач за шивење?

—Има, црни, на котуру—лануо је Лука.

—Е баш таква и требамо, црни а још на белом дрвеном котуру. И сада сед' дол'!—командовао је страшним гласом заглашујуће и оштро и обојица смо се, без поговора, спустили на клупицу испод јабуке.

— Зажмури тврдо! Још тврђе! Тврђе, кртоле једне кртоласте! Стисни прсте у песницу јако! Јаче, да боли. Сад попусти! Не вири, ниш'! Узимај у руке тај мајчин конач и размотавај га у мислима са оног котура, даље даље...ко, д...алеко на запад према Босни. ма све до Бајине Баште али га не криви, чујеш ли кртоло не криви нека буде раван као стрела, као траг од авиона у вадуху а црн као правац на папиру. Т....аако! Јел готово?

Замисли сада—ама не вири, не варај кукувијо ниједна—у Бајиној Башти машиница за танко сецкање саламе а ти тураш у њу свој конач, сец, сец сец, сец па тако стотинама хиљада пута. Можда и за 20 сецкања више. Шта из машинице испало на другу страну?

—Резанци од конца. — одговара Марко.

—Какви резаци, тестенино некувана, ситније још ситније сецкај лења кртоло, још ситније....

—Тачкице, црне тачкице, хрпа црних тачака—Лука ће.

—Браво, тако је! Десетине хиљада као прах ситних комадића од црног конца, тачака од једном равног конца, да кажемо. А све црне, све ситне, малецне!

Цела хрпа. Хрпетина праха. Захватим шаком и бацим ти у лице, наравно, као случајно.

И види шта добијемо! Погледај се, јадо један, црн ко димњак!

—Отварајте своје мисли сада заједно са очима, кртоле једне кртоласте. Видели сте мој наставнички труд велики, мој напор надљудски да вас хипнотизујем.

— Е а сада питање са одговором али оно паметно питање што само нуди одговоре. Све сложено и скоцкано за малише, за оне који питају.

“Који ће ми од вас двојице вликих источњачких мудраца-контала рећи где је на Лукином лицу 4-ти одсечени део-тачкица од онога конца а где 2327-ми? Хајд реци, е нећеш моћи, тандрчак, тандрчак, ћутање....

Не знате? Ма не брините, ни је немам појма, нико то на овом свету не зна, али сада само нас тројица на овом свету знамо оно што за сада не зна нико други на то истом свету, а то је да су сви ови делићи комадићи од истог конца који је некада пре оног сецкања био прав као стрела и да су се сви пружали најпре истим смером према Бајиној Башти до нас, и да су, пази ово, сви били на једном и само једном, једином, јединцатом кукувијском правцу.

Из овога учимо:

а. Правац и није ништа дрго до бесконачног низа тачака, уствари се састоји од низа тачака (и онда када га не исецкају у Бајиној Башти-шала) ;

б. Да би правац био правац, што му сама реч каже, све тачке на њему морају да буду баш на њему а најмање две.

—Има и други случај. Сада имаш исти такав сечен конац али није био раван док је сечен но је кривудао ко во када у ходу пиша. Али ти то ниси знао и сецкао си га сецкао, ко ма’нит. Ситније но малочас.

То баш и није наука за вас, али гле чуда оно што смо малопре сазнали нас тројица и даље важи — ако су две сеченице са тога кривудавог конца биле довољно близу, да тако кажемо, раменце уз раменце – опет су биле на једном те истом правцу који се сада зове коефицијент смера али то за сада низ Мораву пустите..

Друга једна велика ствар има јаче везе; онај део гранате који експлозијом прави кратер у почетку је као онај раван конац, а део који задире (упаљач) у земљу, је уз њега раменце до раменцета и зато увек на истом смеру па гледали ви гранату као на онај равни или онај кривудао конац—како вам воља. А ако вам неко говори да нису близу, ко год да то лаје лажуња вас дебело. Хоће да ћапи нешто од вас.

Е а тај ваш смер? Припремили сте се рецимо, не буд’ примењено вас двојица да се бијете. Песнице на готов’с, око у око гледа. Обојица сте на истом, да кажемо правцу, али је један у смеру Марко-Лука а други Лука –Марко. То ће рећи две кртоле, један правац а на њему два смера. Јел’ јасно?

Само ту још да се тандрчак дода. Да се запамти.

А ваш тражени смер је тамо далеко куда ваше очи гледају када са бразде кратер посматрате али тако да у даљину велику гледате, кукувије ниједне!

Увек на уму да имате шта тражите, јер никакве вредности ред вожње нема за путника који нема појма куда иде. Ако овако било није, нешто грдно не ваља!

Нађите, дакле, две блиске тачке на земљи које одговарају описима кратер—бразда, гледајте са последње на прву које имате, добар протрактор у шапе и ви сте проблем решили!

Цакум пакум јес' чуо, памти знање кукувијо ниједна: „Бразда каже кратеру куда ће у потеру, кратер шапне теби а ти дрекнеш слушалу, а тај цевке пуни и пакете прати да ту љубав врати, кртоло једна кртоласта“.

Знаћете дакле, да ли је она осуђена уљешура са својим топом то могла да направи или није!

Вољно, кртоле! До даљњега!

Није више било прилике за друга питања; има ли он бусолу за одређивање тога правца или смера или би ли је он коме позајмио, јер се тај окренуо, са оближњег стола испод вишње дохватио флашу, гуцнуо гутљај неке ракије и пошао према улазу у кућу.

Оно „до даљњега“, пружало је бар неку наду да ће бити још неке прилике за питања и евентуалне позајмице, када гле чуда, као да је наше мисли слушао, онај се чова окрете са питањем:

—Јесте ли ви још нешто хтели?

—Јесмо бусолу, ако имате!

—Е, па бусолу, то немам, то не дају када идеш у пензију јер је гломазно и скупо, али ручну бусолу имам.

1. Руска артиљеријска бусола ПАБ-2, крај 20 века; 2. југословенска артиљеријска бусола ПБ-1 из истог времена; 3. америчка ручна бусола Левенхук, 20. век; 4. Снимак смера (азимута) са бразде на угао уграде НИК модерним телефоном

Само та проклетиња лежи у неком ормару 20 година и не ради сигурно, али то нема везе јер вам ја могу набавити ганц нову.

Али то су справе безнадежно нетачне и не припадају више овом времену; телефон ваше маме има једнако тако тачан ако не и мало бољи и тачнији компас а ви се са њим нећете задуживати код мене ако маминим компасом мерите.

—Телефон наше маме??

—А права артиљеријска бусола е то је од тога око пет пута тачнија али је и више од пет пута скупља.

Ако можеш и да је купиш јер те справе не продају у радњама. Само израсходоване и старе можеш да купиш на буљваку и опет за добре паре које како ја видим из важих џепова не вире.

А да их и имате нико вам не гарантује да сокоћало ради како треба.Имам слике свих па ћу вам показати.

— Али то вама, кртоле, не треба. Не дајте да вас разни белосветски џукци удаве у језеру геодезије а да ви од свега имате само магнетну иглу бусоле.

Јер, да ви малени који још нисте, је ли, изразито потребити, знате каква је то, да простите, курва, мислим та ручна.... бусола, никада на њу не бисте ни помислили.

Данас једно казује сутра тога нема у Румунији дадне једно у Албанији друго а када јој кажеш шта је рекла још јутрос или јучер или пред 3 сата она вам каже да лажете. и тако, тандрчак, тандрчак, вретено.

А колико сам ја схватио ви имате све углове и дужине и азимуте, да кажемо имате одраслог жежића једнаког у ревиру Моравском и Добојском.

По свему осим по азимутима.

Па не могу на то да вас ватају, јер се то лако провери. Само ви премерите жежурки бодље по дужини и по правцу и дајте им га.

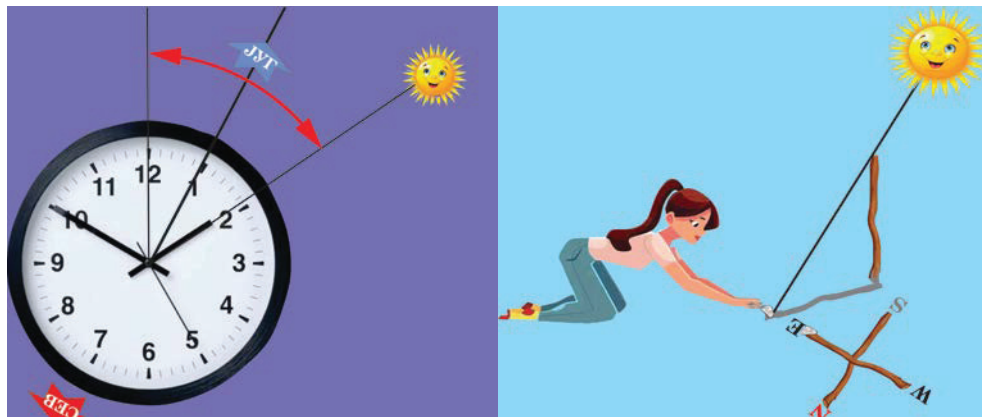
Ако су они говорили истину, ваш ће жежић у сваки картографски систем да легне ко, простите, прасенце у блато, а ако нису – ни у један.

Е а ако легне ако буде по њиховом требаће ће вам нови даса са бољим справицама, кртоле малене! И бољи објашњивач од мене.

Али ако буде по вама – од вас ће нешто некада и да буде. Скидаће вам шешир!

И не само то, јер ви децо немате појма колики сте залогај загризли, богдо га и прегризете и сажваћете.

Први пута нас Веса прозвао децом а не кртолама.

Ово задње нам је цаба говорио, јер смо ми већ данима мерили правце на све познате нам начине.

Помагала нам Уна паметница и брат Никола и Весна васпитачица. И Интернет и Василије. И стари Рашић.

Али не може се све ни рећи Веселину, мораш гласно да вичеш јер је тај још у младости крај топова оглувео.

Чим мало тише говориш он ти даје до знања да те не чује и певуши: “Тандрче, тандрче, вретено...”

Питамо га шта је та справа тандрчак а он као не чује, па нас пита имамо ли батеријску лампу а ми имамо татину стару али без улошка и то му кажемо, на што он пита би ли да нам да своју стару немачку која улошка не треба и што је јаче шаком гњавиш то боље светли. Ми би хтели то итекако хтели али Веса није неки домаћи, он је ипак странац а од странца се поклони не узимају, па за сваки случај питамо шта ће нама та лампа а Веса каже да нам треба да пронађемо бабу која се на такву оштру направу као што је тандрчак-вретено није убола.

Онда каже да нам ионако не би дао ту справу јер и он сам помоћу ње тражи једну такву бабу па да им обема сунце још једном сине. А био би задовољан ако је дотична и раније била вретеном убадана. “Снизио сам критеријуме” – каже.

Баш свашта говоре ови стари. Закукуљи, замумуљи само дасу нешто лајали. Маминим телефоном ни бусолом са магнетом, додуше, нисмо мерили.

Нисмо знали како а можда тога на мамином телефону није ни било. А на све друге начине јесмо.

Према сату. Према сенкама, Преме времену и сунцу.

Према свему што смо на Интернету нашли и од старијих чули.

На старој дединој ливади испод воћњака побили смо колац који нам је урадио столар, тата од онога друга Раше којега зовемо Фиксало.

Сто корака даље према северу који смо ми добили побили смо у земљу други кроз једну даску. Па донесемо транзистор који јави тачно време те према њему одређујемо север и забележимо мерку на дасци. Али како год мерили правац севера он са даске скреће за једну људску руку на једно гвоздено мудро на огради дединог винограда. Ми онда тамо преместимо ту даску. Сада мерисмо стотину и више пута док се даска на једном месту није зацрнила од мастила. Оно мрља испада све гушћа и гушћа, све је боље и боље. А све стално наводи на ону виноградску гвожђурију.

Тако смо радили на многе начине, а сваки од њих по ко зна колико пута.

Е да зна стари Веселин које смо све справе ми што купили а што од родитеља искамчили да нам купе, је поменута проклета књига све нешто на запад мери-Николин школски угломер не помаже.

Показаћемо вам ми у прилогу све наше справе.

Онда нас питао Јанко Јочић, комшија који често иде у Немачку шта ми уствари хоћемо да измеримо и на којој страни света, ми смо рекли за запад и он нам донео нешто што се зове »W-S protractor, Maßnahmen Amt Dresden« справу лепу да од ње очи не одвојиш, посебно што ти сама справа очи отвара јер смо тада схватили да се и Николиним јефиним угломером то исти мери само када га наопако окренеш. Па мал' додајеш мал' узимаш од мереног. Ма фрка једна!

А тамо на оној дасци било је све више цртица али ни једна једина да легне на исто место. Једна десно, друга лево, па тако унедоглед.

Тако ти је то— немаш у глави имаш у немачкој продавници. Одузмеш и себи и браћи по тепсију баклава у посластичарни у К. и даш Шваби а он теби справу.

И је ли крив Немац. Није! Не може бити крив што је паметнији и што је из већег народа па њих 333 данас затребају такву справу а нас само 3 и то понекад.

То и деда каже, као нама је бог дао и пушке и муницију да се бранимо, а ми од Немаца научили да градимо цеви и да их на рамена вешамо, а ту се праве пушке не носе.

А видиш, ти Немци научили и да граде цеви и да при томе оне праве пушке користе и децу граде па их тушта и тма а нас једва који камион. А наши мангупи исто то знају али им лењо, хоће провод, мангупи гурави!

Па не мораш, је ли, да волиш Швабе, можеш и да их мрзиш, али мораш да их поштујеш.

Питали смо баку Даницу шта овај клепета а она је рекла да не обраћамо пажњу и да је деда сада куче које само лаје да је некада више ћутао а чешће је у угао сагонио ко вук магаре на плот и да је онда све боље било и да је дуже потрајало, она бака Даница би данас имала читав чопор слатких унука.

Опет ове маторе и згужване, старе ораснице!

Само онај горе их разуме кад овако несувисло говоре.

И пишу. Слова српска речи српске а ти ниште не разумеш.

Или то и такво њихово говорење има неку посебну намеру иза себе а ми је сада не поимамо, јер није случајно то што многи од њих тако запетљано мумлају.

Што се тиче оних цртица на дасци што на свере показују, тета Весна је бирала средњу од њих а када ју је на крају изабрала и рекла да је доста.

Тек тада смо ми се одлучили за ову посету о којој је овде говорено да проширимо и продубимо мерења другим справама.

Да их побољшамо.

А стари каже сада да нам то баш и није потребно, јер као прво су углови, све остало је после, све се може варати а са угловима то не иде.

Уствари прво смо ми, кртоле па после тога нико па тек онда углови а на крају тек наш посао.

Да ви само знате колико смо мравињака обишли да видимо са које стране те живуљке у кућу улазе, па где све боље и гушће расту гљиве и маховина, сигурно не би пропустили да нам као поклом пошаљете коју питу од јабука.

Да су то само мравињаци били у питању. На ТВ су рекли да сунце додуше излази на истоку а залази на западу, али да је то сваки дан зерицу на другом месту.

Ау, баш су били паметни ови наши стари, добро да нису пасућу кравицу за основни оријентир одредили!

Али како било да било, оне се црте на дасци све више су се груписале и ближиле једна другој.

Само нам онај тобџија Веса дигао морал: „ Какав север, какви бакрачи! Узмеш га офрље, па узмеш судске мере и према њима углове исконструуишеш, па ако они покажу жесток југозапад а суд каже запад или чак северозапад, ви им само ударите један кратак тандрчак, је ма каква фукса да је она бусола, толико не лаже.

А ово што сте ми до сада показали говори да ће се њихов маго начекати травице са запада!“

Када, на крају није имало више где да се пише, знали смо да смо при крају. Спремно смо и са весељем дочекивали лепа јутра аугустовска. То су били дани када нас је мама само за обеде виђала.

Онда смо почели да вежбамо одређивање севера са свих разних места у Решћу и кладили се о бонбоне ко ће боље.

Када смо мислили да смо увежбали показали смо своје вештине Весни васпитачици која је баш уређивала дворану за боравак за децу.

Када је видела шта и како радимо и којом брзином није могла да одоли; егзалтирано је поскочила, оборила столицу и повикала: „Браво, другари!“

МЕРЕ И МЕРНИЦИ

Када смо почели да меримо нисми имали готово никакве направе за мерење. Наш се тата и није градио великим мајстором; само је мама имала платнени двометар и брат Никола школски прибор. И то је све.

Брат Лука има доброг друга Рашу. Ако није самном, код Раше је сигурно. Рашин тата је столар, и њих двојица живе сами јер се Рашин отац развео а мајка се његова преудала. Види га само ту и тамо и због тога долази у Решће само понекад.

Када нешто треба да се поправи он каже Раши да то „фиксира“ а не да поправи.

А овај је вешт, научили га, забија ексере и левом и десном, али због онога фиксирања ми га зовемо Фиксало а он се ње љути.

је једноставни велики шестар од две мотке са коленом дугачак два метра, са два шиљка на врховима. Од великих ексера. Када се тај шестар отвори, од врха једног до врха другог шиљка је 182 цм или 2 јарда.

Када је направа била готова Раша и Лука су је носили власнику у М.

Ту су дечаци задивљени гледали како онај власник те проклетиње премерава једно јутро ливаде или 1600 четворних хвати. Отворио она шестурину и ходи окрећући га и броји до 40.

Онда узму две склепане даске које творе прави угао, обележи смер и опет корача до 40 шестарећи успут. Па понови, и опет понови.

Запрепаштени Лука је видео како се бројањем а без икаквих бројева на мерки мере и дужине и површине. Од тада је велики хватњак или било који велики шестар за њега најважније мерило на свету.

Када је дошао кући прво је разбио касицу прасицу и извадио новац па отишао код Раше да му његов тата направи један сличан шестар само упола мањи. Овај је прихватио и ми смо се заједно одшетали у стари дедин воћњак на вишње.

Вратили смо се предвече црвених руку носа и браде – а шестар готов. Рашин га тата наравно али је пре питао нашег питао нашег који је лаконски рекао да је боље да му син прави шестар него да краде лубенице са пољопривредног добра, и тако је Лука добио своју справу.

Напред има и Лукина слика са тим шестаром. Тај шестар му је био логичан и први избор када су се за мерење припремали иако није знао како да га користи.

Али на шта је Рашин тата мислио то само бог зна, јер је направио велик шестар а уложак за њега обична оловка.

Како тиме по земљи да црташ? А срамота траћити изнова иако смо били спремни да даднемо све своје уштеђевине – Марко 320, а ја 286 динара.

И дизајнер и извођач омашио; шестар велик а на врху оловка— за мале цртеже превелик за велике нема чиме ни по чему да пише.

Отац Рашин неће новац; каже да наша мама направи колаче и да зову Рашу. У Решћу нема сластичарне – ту су само колачи из самопослуге.

Па се он Лука дуго умиљавао васпитачици Весни да она за њега набави у школи из резерве један прави шестар, а баш за школску таблу. А и тај исти —нити да га пободеш, нити да пише.

А шестар треба па треба. Уна и Весна нам објасниле као да нацртамо хоризонт, па како прав угао па као 45° , али за све треба шестар.

— Не треба то вама! — рекао је Николин школски другар Мишо Фантазија. Јер ко сте ви?

Ко ће вас на таблу позивати да показујете или доказујете? Ја лично мислим да вама треба - мандала! —

Погледали смо се упитно. Зинули да питамо шта је то, а он је објаснио:

—То је лејара, то користе вртлари да праве лепе шарене и округле леје од цвећа. Нема окретно колено, већ само два крака а на крају клизну алку....

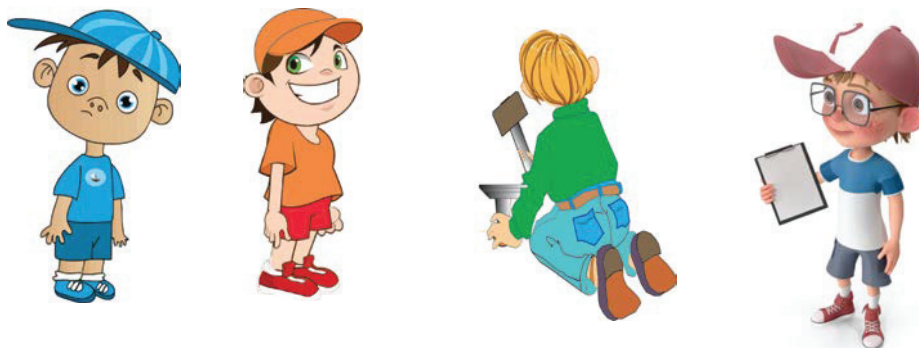
—Ал нам објасни, свака ти част!

—Најбоље је да позову Американаце да им премере сателитом. Позову се само на њих и мирна Бачка! – испалио је брат Никола. Укратко – спредају нам се.

Како год гледаш, пропаде од скупоће –мрмља Рафајло Циција. Њему све скупо. Он стално говори да је највећи даса онај који сконта како да улаже мало или још боље ништа а добија пуно и свашта.

Иначе и тај има отрован и хитар језик али не увек – када се појави неко старији или његова наставница – укаки се од страха. Али ипак је одликаш.

На елици слева на десно: Мишо Фантазија, Рафајло Циција, главни извођач физичких радова, Растко Рашо Фиксало и Бане додатни контролор

Ипак смо код грађевинаца који су поправљали кров решћанске цркве искамчили 30 цм дуго парче грађевинског гвожђа ф8 и молили да нам га наоштре.

Пословођа је питао тога оштрача шта ради а тај је рекао да за децу прави колац за вампире и сви су се смејали. А како смо само касније углачали то гвожђе, да сте видели.

Предлога је било много али мерних справа није било па су сви предлози били добродошли. За сада смо имали само велики Лукин шестар .

Касније је Николина наставница донела велику мерну ленту али то је било касније када смо је звали да контролише наш рад.

Три смо саветовања одржали на плажи на обали реке. Саслушали смо све учеснике и донели закључак; ако радимо у свесци, можемо се користити Николним школским прибором, може и његовим шестаром и лењирима али да 1 цм буде 1 м у природи.

Ако се ради на табли, богдо нас неко звао, онда шестарима и то 1:10 или 65 цм 6,5 метара, 48 цм да буде 4,8 м, и све тако.

Но неку демонстрацију на табли, пред неким гледаоцима не треба да очекују. Бар није извесна.

А ако се на земљи приказује онда све у 1 за 1 – метрар, а то је предугачко за шестар а идеално за канапе најлонске који тешко пропадају.

Бадава Лука позајмљивао шестар преко Весне из школе и доносио га на састанак. Школски, не онај свој са металним шиљком.

И онда је она секси васпитачица Сања закључила како мора да буде. Објаснила им је да сваки пута када узму метар у руке – погреше. Па да те грешке смање одрезаће пет канапа са пластичног клупка и то редом, 6,5 м (дужина фасаде НИК), 2,65 м (од левог угла НИК-а до кратера).

Потом 5,60 м (од кратера до другог угла НИК-а), онда 3,90 м (од од левог угла НИК-а до бразде), те напoкон 4,8 м од бразде до десног угла зграде.

Дакле, задњи метод. Добићемо 5 засебних мера али са сваком меримо само једном разапињући је када треба и колико је дуга.

На крају се вежу гумени или метални округли грометићи а кроз њих иде клин- од центра до центра клина су тачне мере. Ако не знају – она ће помоћи.

— Браво, о како јефтино испало!— повикао Рафајло Циција.

— Канап, дашта! Јефтиноћа, нађеш га на отпаду а у цеп ти златнике гура. Дивотиња једна!

Тако су по престанку школе почела мерења.

Али било је потребно још припрема. Треба протезати правце на земљи у одређеном смеру и визирати дуж њих, а лежећи се не може. Треба треножац али онда се писати не може, нема ослонца.

Зато смо е договорили да из шупе здипимо стари сто. Понели смо га када је отац случајно видео две жуте главе како се у ритму њишу поред оградe очито носећи нешто.

— Хеј ти матора дртино куда носиш ту децу? —

Какво питање такав одговор. Ћугали смо.

Када је питао зашто требамо сто, рекли смо за визирање, а он је одговорио да би нам неки трипод био бољи али да сада понесемо сто док он трипод не набави..

— Добили смо новог компањона. Нема бољег од оца чак и за велике момке!—

Тако смо однели сто, па иако смо касније добили она трипод, сто нам је добро дошао за многе послове.

Са њега се лепо ва визира седећи и без умарања а поред тога се и пише не стојећи на ногама.

Учесници саветовања су обећали да ће чувати тајну.

На ливади испод старе а сада празне куће воћњака Лукиног и Марковог деде, поболи су први храстов колац као угао зграде а други су поставили стотињак метара даље и дуж њега написали „СЕВЕР“.

Сања им је показала како да оним Лукиним шестаром добију 45° најтачније што су могли и тај су правац на дужини од десетак метара означили великом огреботином направљеном на тлу са баштенском лопатицом.

Заједно је узет је први, 6,5 м дуги канап и везан за почетну тачки са другим дугим 2,65 м, а кроз рупице на заједничким грометима, побијен је клин.

Други крај оног канапа од 2,65 спојен је са првим крајем трећега од 5,6 м, оба краја стегао Фиксало и пробио крајеве клино, док ке други грај добачен Марку, на затезање. Затегли су чврсто – касније ће Весна све да нацрта.

Па шта је ово? Е, то је добра дечја досетка и прилично тачна.

Дакле ако је тамо где Лука стоји стопалом леве ноге леви угао зграде НИК а тамо где је Марково стопало десни угао те исте зграде – онда је тамо где је Раша Фиксало заковао прве канапе била експлозија.

КРАТЕР је био, дакле, ту. Ту је наводно пала и експлодирала—пресуђено. Одсечено. одцепљено. А преварно до сржи.

После бато, само бувара. Направио сада и Фиксало откриће па се радује.

Судски бре списи, сви могући метри и АВИО-компаси, протрактори, вештаци, физика астрономија, геодезија, један суд у кога нема лажи нема варања, све је 1:1, а 5=3,5 и 1 бива 7 иили 23, како коме треба, једна паклена намера, један велики лажов. И доста. Мардељ и апса, гајба и ћорка и бајбоконе злогласне ионако чаме, чуче и чекају.

Али од Лукине лопатице до западне стране дрвета као од кратера до зграде. А зграда читава,

Није Марко издржао – измерили они, па и он почео да плеше ситно, ситно: „Тандрчак, тандршак, вретено ...“ Као стари Веселин. Онај га је и инфицирао.

Био је 6. аугуст 2018. године. Мерење је почело.

То прво и није било обављено у дедином дворишту где смо одредили север и коцем га обележили. То нам је казао Веса. Да прво проверимо свој метод, рекао нам је и не радимо бадава, он нас је одвео на прастари пут до римског миљоказа где је он знао север одраније и то поуздано, од миљоказа до руба моста на реци.

Понели смо своје справе, канапе, лопате и остало и отпочели .

Е сад ћемо свима да покажемо само прво да исконтролишемо.

Меримо дужине. Одлична једна, друга , трећа, четврта варака за неки милиметар и Фиксало је дотеже својом моћном мацолом, уз пратњу канапу:

„Ти ћеш мени...!“

Сада фасада зграде лежи у смеру 45° према северу, стране су тачне дакле и углови.

Сада нам је јасно зашто је стари Веселин рекао да углове само гледамо и странице потом што може боље- све остало има да легне ко прасе у блато.

Треба пустити да то усмеравају они чији је то посао и који за то имају направе.

Ма и нема везе. Нека је и за игру било је забавно а што је важније показује да ми одрастамо и да се ближимо свом великом циљу; да се као првендаћ Станислав из пунионице дочепамо кревета Сање опаснице.

Раша Фиксало је рекао да је ово што смо направили само вађење бабиног последњег зуба и да нас прави посао тек чека.

Јер ко ће нама веровати. А ако нас нико не саслуша зашто смо ово радили. За игру?

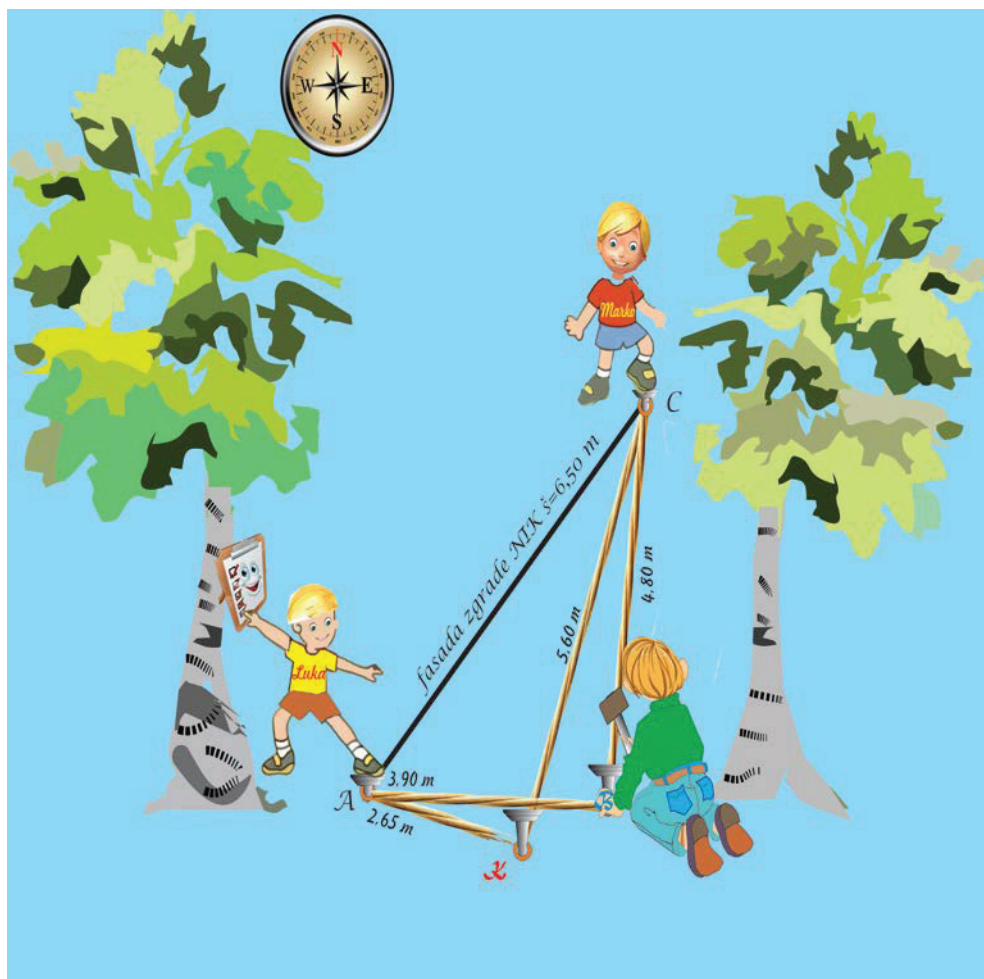
Али нису застали, Јово наново али сада са 3,9 и 4,8 м.

Поново кочићи, и канани поновно Фиксало затеже и лупа а обрашчићи му поскакују. Готовоо...

Устани јуначки Рашо Фиксало на ноге лагане, заблени са свога **В** клина преко **К** клина у даљину.

Има ли ту за тебе и твоју мацолу (стварно, Рашо, има ли твој тата у резерви неки мањи чекић, овај је већи од тебе) запада када за њега, зна се, треба гледати у корење левог дрвета. **НЕ У »К«**.

А **»К«** није на западу, бато! Другари моји, она је наша књига истинита а она осуда је лоповлук белосветски.

НАШЕ РЕШЕЊЕ А ЊЕГОВО РАЗРЕШЕЊЕ

У посету нам дошао Раша Фиксало. Најпре се нејео маминих пуслица и попио сок од зове, а онда нам рекао да нас зове стари Веса и да је јако важно.

Стварно мора да је важно је тај не зове никога иако му неки долазе. Ону књигу смо му дали поодавно, мора да ју је већ прочитао.

Ипак смо рекли мами да идемо на Весине јабуке, а она нам је рекла да будемо фини и пристојни и запаковала нам пуслице и још неке колаче за чика Весу.

Зачудо не зове нас кртолама иако и сада носимо кратке панталоне.

Под старим вишњом покривен сто, одозго над нечим стоњак покопчан за сто угоститељским спајалицама.

Око вишње омотан трговачки канап, нека четири метра даље пободен штап па исти канап и око њега омотан, испод штапа слова “НИК”. Продужен потом и замотан канап око дебла једне јабуке у даљини, где пише „ЗЛОЋА“.

—Слушајте децо—отпочео је Веса.

—Прочитао сам ону књигу и закључио да сте ви једна непажљива и незахвална деришта. Бели леба добили а преко њега проју траже.

—У књизи рекли да је она граната долетела 80 цм од угла НИК-а. Рекло Тужилаштво, побити тешко. Од Рашића чух да север тражите и да сте у томе прилично далеко одмакли.

Али вама север треба колико и вепру сисе. Та они вама дали у судским папирима бели леб, правац од 45° којим се протеже зграда НИК. Зашто би ви своју опрему, јели, да кажемо оружје набављали када су вам они дали оно своје најбоље. Урадили професионалци нема грешке нема приговора. Одреди троугле и уз зграду прилони и све си решио!

—Јесам ли вам рекао, на ову скупоћу ви правите непотребне трошкове? – огласио се Рафајло Циција.

—А гледајте сад! Од „бразде“ (вишње) на колац $272,24^\circ$ (НИК леви угао) од коца на јабуку (Пањик) исти угао. Израчунао неки тамо ј...ни професор. Ма не баш у длаку исти, јербо је граната подебело прасе, али нека за сада тако остане.

—Сада се померите 80 цм од коца. (НИК леви угао). Од њега до бразде је 3,9 м. Рачунајте кукувије ниједне! Колико је таквих 3,9 - метарских одрезака у 27480 м?

Додао нам папире и оловке које је ту негде припремио. Како се и очекивали Циција је био први. Томе финансије из малог прста цуре.

—7046,154!

—Тачно— огласио се Веса. И шта нам то говори, мали курајбери? Ако на сваких 3,9 м граната скрене 0,8 м, одакле је треба испалити у односу на оно јабучно место (Пањик), тј колико јужније од тога Пањика?

—Прво рачунаш ти јебиветре— обратио се Веса Фиксалу. Множиш 7046,154 са 0,8. А вас двојица одузimate 20% од 7046,154, и добијамо: —5636,9 метара —јавио се Раша а потом и Лука и Марко, скоро углас. —Зато сам вас звао сове ниједне! 5,7 км плус још оних 500 м потребних да граната не удари у НИК, то је преко 6 км, братијо!“ А то значи, је л и.. оно значи, да зло испаљено са Пањика не може да прође поред НИК-а на 80 цм! Ни 70! Ни 90! Ни 20“

Ама мож’ да прође ал не мож’ да бидне, јербо мора да буде испаљено са преко 6 километара јужнијег положаја. Сведок је обични сероња, уљешура је слободна кажем ја и можете и ви. Амен!

—А то нема везе ни са вама ни са оном књигом ни самном ни са оном уљешуром осуђеном, ни са богом ни са људима ни са топографијом. Ни са оним судом лажљивим ни са његовим сведоком. То су радили ментори па пером писали а г...ном печатили а још поштени њуди стално морају да миришу и хвале.

—Не требају вама мерења ни трошкови ни помоћ физичка свакојака. Само ви наместите овакве канапе и вежбајте! Вежбајте, малени!

Уф већ замишљаам каква ће бити дивота када ви то увежбате, па се размашете ручицама, са спознајом да сте у праву, па почнете да објашњавате,

Све цурице ће да пишну у гаћице: „ Тако лепи, тако zgodни и млади а тако паметни!“

Али ипак поздравите и старог Рашића, он је за вас учинио и више но сте тражили, и захвалите Весни васпитачици макар то и не треба јер вас она воли.

А сада да се прихватимо јела да се не охлади. Месо малопре из печењаре донео Јаков Угљенар, свеже печено!

И онда смо јели и Веса нам је говорио како су некад геометри мерили од римског миљоказа на стари мост, па како је после мерио он са жироскопом неких давних седамдесетих, а пред пензију са Тримбл-овом тоталном станицом и како је било по вољи близу 43-34, и како су у игри били центиметри а на 806 м од пилона моста, и како су њима и десетине метара премија јер су они у Сарајеву варали на километре, па гађали на Пофалиће а у Средње угађали, а све по вољи белосветских ништарија који су нашли начин да додатно одеру сиротињску кожу још мало, поцркали, богдо!

ПОСЕТА

Јесам ли вам већ рекао да су некада а недавно у нашем Решћу биле четири васпитачице а сада су само две Весна и Сања. И док је Весна млада, лепушкаста, округла и умилна као зечић, она друга је прави вамп, секси бомба, тако да је право чудо да је ухлебљење пронашла крај деце а не на модној писти.

За њом су полудели сви решћански момци а посебно онај црвенкоси Станислав што чисти резервоаре за киселу воду а у слободно време испод њезиних прозора не излази.

Мангупски намигујући, наш тата када да она негде другде има изабраног надзорника за своје ливаде па за овдашње кандидате не мари и свако мало у својој старој КИА „Picanto“ негде збрише од превелике решћанске пажње.

Овога спарног недељног августовског доподнева она је зачудо била ту али не и код куће већ привремено одсутна у трговини.

Млађа Весна се купала када се огласило звоно на улазним вратима. Био је то изгледа неко пристојан јер је звоњава у иако учестала била кратка.

Повезала је косу пешкиром, набацила фротирни мантил преко голог тела и боса дошла до врата. Вирнула је кроз шпијунку. Вани је стајао непознат уредан средовечан мушкарац проседе косе.

Отворила је врата и само мало провирила.

Онај се човек благо поклонио:

—Опростите ми на сметњи, ви мене не познајете. Ја сам инжењер Иван Југовић, геодета и водим тим који је до данас изводио геодетски премеар за нову пуноницу минералне воде. Познајете ли ви браћу Виловић?

—Да... — рекла је Весна после краћег оклевања, знам им и родитеље, слатка паметна дечица само они више нису моји, мислим наши из вртића, већ одавно, они су сад у трећем разреду.....Али уђите, уђите, молим вас...

Човек је био чудно одевен са шареном јакном какву носе цестари да их сви виде и не згазе, а упркос великој спарини. На ногама је имао тешке цокуле са пертлама и високим сарама у које је са негодовањем гледао док је улазио (ни да с њима улази ни да их скида). Штрчећи контраст огледао се у његовој плавој, свиленој кошуљи са скупом краватом и беспрекорно опеганим панталонама.

— Знам да више нису ваши, побогу, али немам коме да се обратим; у школи нема никога, наставници на одмору, ма нема никога ни у цркви ни у општини ... никога осим вас од целокупне решћанске администрације, а јако је важно...

Није Весна схватала зашто би њено присуство неке било важно, али је посетилац наставио:

— Свакако познајете и старог инжењера Павла Рашића што одржава машине пунионице и брине о њеном раду.

Знала је Рашића и само је кимнула главом.

—Дакле, тај стари господин — наставио је придошлица— ми је уз смешак саопштио још када смо први пута дошли овде, да има двојицу добрих малих другара—основаца који раде неки пројекат и да им за то треба означен правац севера са одређене тачке али тако да они буду уверени да имају уистину добар правац.

Они су ту одређену тачку која је у воћњаку старе куће њиховог деде, већ означили побивши у тло позамашан храстов колац са дубоком рупом на врху у коју су још дубље укуцали гвоздени клин из бивше задружне дрљаче, припремивши још један такав колац за другу тачку провизоно га поставивши у тле стотињак метара даље на ливаду. Ко им је то, када и којом приликом рекао за потребе материјализовања неког правца, ја не знам, али сумњам на онога старога бившег

артиљеријског официра, Весу.

Ништа не слутећи послао сам пре почетка радова на новој пунионици једног мерника са тоталном ГПС станицом, то је знате данас рутински задатак од неколико минута. Мерник је у документацији пронашао тачку државне мреже из 1970 на самој ивици винограда њиховог деде, ишчупао и мало преместио онај њихов колац само мало и тако му поправио место подавши онда његовом положају врло високу тачност.

Данас је тај човек долазио мени готово луд моли да га спасавам да не изгуби посао. Стално се крстио иако у цркву никада није ушао. Уствари, није он ни крштен.

—Шефе — рекао је ово нису чиста посла макните се од тога заједно са нама. Не, не, ово уистину нису чиста посла. Она су деца до сада штапом и канапом отприлике одредила где је север не знајући да им је првобитно место коца мењано. Није пуно, око 0,7 м али је мењано. Уфиксала су ваљда да је божја воља да из дворишта њиховог деде има тачан смер севера са коца који су они побили на ону тригонометријску тачку и да им други припремљени колац и не треба.

Добили су тако правац севера и то, замислите са грешком од 9 мм на 1 километар. И сада са њим излуђују све одрасле.

—То човек може само кад неће, а посебно не могу деца из трећег разреда... Овде још неки ђаво коло игра. Шта ће нам стотине хиљада долара за мерну опрему ако у трећем разреду основне школе имамо овакву децу? Ама, не, немамо ми такве ни на Институту за геодезију! А шта ће самном бити који сам мерио? Ко је наручио, ко је плаћао, немојте ми узимати хлеб, шефе, сада деца свакојакe људе тамо воде и свој рад показују.

Што је најгоре, они су у праву без нашег мерења, али ако их дохвате адвокати, тешко нама! Повезаће то мерење са нашим присуством, а скоро је сигурно да ће и неки сведок да се нађе.

—Ништа од тога деци, додуше, није речено од наше стране, они и не знају за нас, зна само Рашић који им је обећао јавити мерени резултат, ако и буде неке значајне поправке после његове контроле.

—Ето зато сам ја дошао код вас. Ја сам био опрезан и о нашем присуству на том мерном месту смо рекли само старом Рашићу, и још при томе да их пуно похвали и им рекне и поручи да му поред њих самих никаква помоћ не треба, да су све добро одредили и да је он то лично проверио. Само мерник то није знао али је оправдано забринут, као и ја сам.

Можда то, дете, за вас ништа не значи али ћу ја да вам кажем:

„Мој покојни отац Крсто рођен је 1910. године, геодезију је завршио у Француској 1934. пензионисао се овде 1979., после је још 9 година водио приватну праксу. Умро је 1988. године а да није дочекао справу која би му одједном, без рачунских тимова, мучне државне аналитике и жица од инвара могла из прве одредити неки правац са таквом тачношћу.

А ја сада чујем да се ту још ради и о некој међународној политичко-судској замврзлама са државним судовима и још пуно актера и ако би се деца огласила, реците ми ко ће им веровати да су ово насумце постигли? Ко? Трећи разред, ма хајте, ко зна ко је ту све био!? Уплешће се и МКС у Хагу, и УН и ко зна ко још.

Ако још и вас и нас у то уплету, па то дохвате добро плаћени адвокати ми ћемо сви заједно изгледати као нека интересно склепана а аматерска бедна братија која тражи славу тамо где је нема, па још неовлашћена, неевидентирана и ненаплаћена мерења, па уплитање у ствари у које не смемо, а потпуно противно протоколу о куповини наше опреме за мерење и све тако без краја. Томе мере ни краја бити неће!

И рекао је још нешто, јако битно, што Весну дуго није остављало на миру.

—Не може човек унапред да процени колико ће га коштати неочекивано претерани успех. Зато што га и не очекује. Ко зна колико ће нам још на главу ратова набацити да нам наплате претерани успех из Великог рата са почетка 20. века.

—А да знаш дете, нико им не би тада помогао да је знао да ће и 70 година касније држава СФРЈ пета држава по смени имена над несрећним простором, отплаћивати Шнајдерове топове за које се у првој деценији прошлог века задужила код Француза Краљевина Србија.

Ту смо сада и ми. Ко зна ко ће нам и шта набацити на главу нешто јер смо нехотице, макар и климањем главе, одобрили нешто овој деци.

За неке они они нису деца, то су будући монструми које се не сме оставити на животу. Постижу претеране успехе. То се зве ђаволским послом, свуда у свету. Зато се обраћам вама рачунајући на вашу памет и више него обилату могућност да једнога дана будете мајка. Да некако загладите. Заташкате. Да деца никако не сазнају ко је још учествовао.

—Но, могу ли да рачунам на Вас? — упитао је и заћутао. Није овај геодета био баш тако необавештен како се представио јер се излетео са оним „ако и вас у то уплету“.

—А зашто би уплели васпитачицу у грехе деце о којима се васпитачице одавно не брину? Она чак и није никада бринула, када је дошла овде они су већ кренули у школу. А и зашто је овај човек, баш овде, код ње долазио? —мислила је Весна и не без права.

Зато је и помислила да се овај човек брине за свој статус и позицију свог особља а не за све њих.

А она је добро знала шта су н та деца радила и сама је у то са њима била дубоко уплетена, саветовала се, прибављала им потребан прибор преко својих веза и присуствовала на све три њихова „консилијума“ пре предметног мерења о којем је инжењер малопре говорио. Цртала и осредњавала њихове севере.

Ипак је суштину схватила и обећала да ће загладити.

А дечје заслуге нека говоре саме за себе — доста они имају за то. И знања и материјала и воље. Ако прилике ма какво говорење дозволе. Када се онако весели и раздрагани покрену да причају о своме подухвату многи ће се загледати у чуду. Нико неће рећи: „То ова деца не могу!“

И тако се завршила ова посета и учесници су се разишли забављени властитим мислима.

Вођа екипе, опијен мирисом доброг сапуна и окупане младе девојке је изишао радостан што се име геодетске екипе и њене опреме неће спомињати јер деца за њега неће ни знати.

Запутио се у свој базни камп из којег га ће колико још послеподне кренути према Београду. Весело је звиждукао.

Седећи на каучу, још мокре косе, замислила се васпитачица Весна много дубље него што приличи девојци њезиних година. Питала се са чим то она има посла.

И она је прочитала ту књигу о диверзија на тргу.

Али какав је то човек којег такве ствари походе о којима та књига говори и зашто? Је ли га то онај одозго посебно обележио са неким разлогом који само он познаје.

Па прошло је скоро четврт века, она се није ни била још родила, а истина о овом човеку се не сме ни данас гласно рећи чак ни ако је садржана у обичној мери. Које силе прече ту истину?

А гле чуда невиђена, и онај горе, помогао деци да засеку север боље од геодета, значи он хоће истину а неко други не да. Ко је тај неко други што се препречио а и данас и онда је од бога јачи?

Којој од ових двају сила да се приклони још зелено девојче?

Ако бисте рекли да тај Ђукић на две ноге ходи то изгледа нико на овом свету не би веровао. Да лети као вештица – е то би сви поверовали. Да има шест ногу и осам руку како неко јога—чудиште и то би сви поверовали. Да му је ножни палац дужи од јарда а да само крв уместо пива пије—исто би веровали.

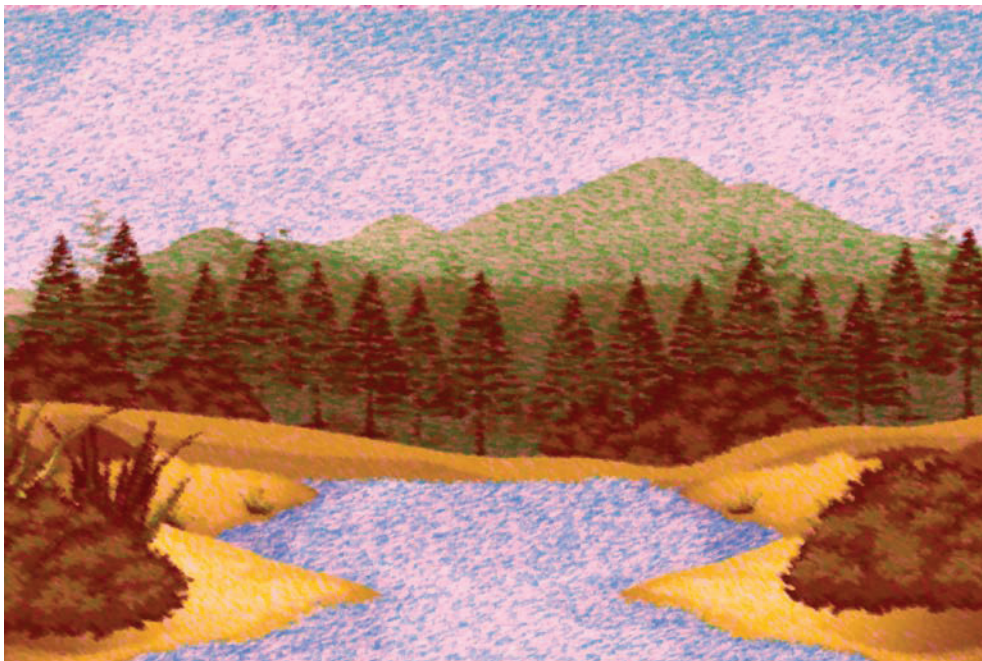
Пази, овај углађени даса са све својом екипом ни после више од 20 година не сме рећи како је измерио где је север иако је зато купио опрему али само ако то саопштава некоме ко би евентуално, можда можда негде некада у далекој будућности могао заступати поменутога несретника, а сада би могао да се излаје.

—Колика је то цена претераног успеха и може ли је жив човек да отплати?—питала се Весна мрштећи лепо високо чело испод мокре косе. Одједном је захладело.

Је ли то увек после купања а касније бива још спарније и топлије? Само сада није више било спарно, па као да се нешто спустило и ова девојка, скоро још дете, схватила је да нема грома чија би сила оправдала порив да је од малих кртола и њихове подршке одустане и да је излажење у сусрет и пружање помоћи на њиховом путу једини прави задатак којим ју је онај горе задужио.

Сада је преплави кајање што је пристала да заташкава а онда се одједном обрадова; па она нема шта да заташкава, деца појма немају за геодете и тоталне станица над њиховим послом, јер до сада нико осим старог Рашића није мерио нити је у њихов рад завиривао. А и он сам је то некако више за себе тражио.

Ништа они не могу рећи сем оога што је стварно било, оно што су стварно научили и измерили, а а у то нека неко само пипне ако сме.

Плажа Решћанска, касно-аугустовска, поподне, место важног договора

Дошло је време да се и деца искажу. Нова генерација тамо где је прошла затајила. Пада јој напамет песма: „Рачунајте на нас!“ – а онда ју преплави туга јер јој се учинило баш и није било на кога да се рачуна.

Или ипак јесте, али је изгледа могуће а не замишљено, права мера ствари.

Само и Весна је знала да они који у звезде гледају мало пажње обраћају на оно ситно камење доле које им прсте на ногама рањава— успех се ипак мора платити.

Нека буде и мален, нека буде и скуп, драгуљарски је јер од деце потиче. Нека кажњавају али помоћи се мора.

КОНТРОЛЕ

Када је све било премерено почеле су контроле. Како и зашто не зна се али се на мерном месту апостолских подвижника први нашао инжењер Рашић, контролор и одржавалац свих машина у пуниоцама киселе воде.

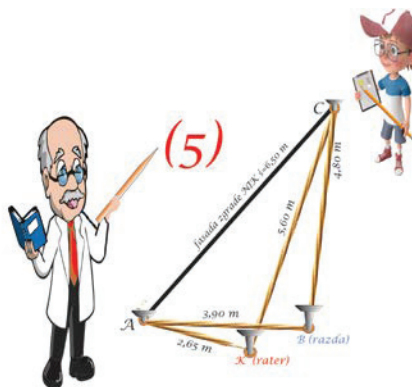
Питао је да ли сме да то погледа а они сада више нису имали шта да крију. Уосталом, они и нису радили ништа лоше. Само су се играли.

Када су дозволили приступ и још му понудили ране крушке, оне ситне, миришљаве, он се посве одобровољио. Из торбе са рамена је извукао неко сокоћало онако потешко али за једну руку само одраслу. На справи екранчић пун неких кругова по којима лете неке муве и стотине ознака и бројева. Па је мерио, загледао, опет мерио, гладио браду, пропитивао је нешто дечака којег је са собом довео а који је некако мудро изгледао а тај из Решћа није био сигурно, већ од некуд Којекуде, и на крају, стари је рекао:

„Богами сте ви браћо Виловићи то добро измерили, није то више метар и један палац, то је прави мушки посао!“ – рекао је. „И моја справа то показује.“

„То је типичан прелазак од подојене телади на људски род!“ – гукнуо је Рафајло Циција.

„Зашто стари мени тако нешто нико не каже, и ја сам у мерењу помагао?“ – додао је Мишо Фантазија.

Чудовишна справа коју Мишо Фантазија зове Гепеса (он је поп свему на овоме свету и свему просипа нова имена као да му ова из неке велике вреће испадају) је насликала наша мерења а ми смо га питали зашто нам није дао Гепесу раније нашто је он одговорио да се ми онда не би имали чиме да бавимо и да смо и без његове проклетиње посао обавили, а оно са правцем севера је више него „екселент“. И не само за децу.

И отишао је.

—„Екселент“ , то вам је када је нешто добро обављено а пуно је боље је од петице. Да сте на факултету то би вам било 11, тј на скали од 5 до 10.“- рекао је Мишо Фантазија.

Онда је дошао ред на најдржу контролу. Нисам вам рекао зашто је најдража, то и сами знате. Само не варајте се да је најлакша. Загледа у наше нокте више него у мерења, ко неки нокат-жандар. И гледа попреко ако су ти руке прљаве. А ми стално по земљи рујемо.

После нас љуби иако смо умазани. Онда и Фиксало трчи да и њега пољуби јер он ретко виђа своју маму, а Весна није ни била у Решћу када је он са нама ишао у школицу. Очито Фиксалу фале такви додатни пољупци.

—Момци малени, посао велик и важан, ко би то за вас рекао. Само ви наставите и сада све то запишите и донесите па ћемо нацртати да остане.—

—Ма не мора, воћњак је наш, коци хрстови клинови од дрљача, канап најлонски. Време нашем раду не шкоди!— не записује се Марку.

—Ипак направите како ја кажем и да ми опишете све како сте радили. Без тога богами неће бити добро!—

Мада и ја мислим да је Марко делимично у праву. Тога 11. августа би поподне јак плусак, а када смо дошли код наших канапа они се блистају, из земље вире сјајни ексери, хрстови се кочеве не виде- бања армија, кратак рок.

Онда је наишла трећа контрола коју су позвали Циција и Мишо. Мишо искренуо главу, ћути, Рафајло Циција се по обичају скоро укакио од страха, а она мери ли мери... А да знате какву она има.... Мерку, мислим. У руку јој једва стане. Ма каква Рашићева Гепеса. Мери не престаје. Ту и тамо клекне, све експлодира а около места где приклекне замирише јасмин.. И још нешто посве непознато. А донела је и Хуавеј таблет да са њиме мери наш север.

Пре почетка мерења питала је јасно шта је то што она треба да мери.

Питала је то, дотична професорица, Јелена Новачек и Цицију и Фантазију још пре него је пошла да мери. Да ли мери килограме, литре, метре, шта да понесе и ови јој рекли да мери дужи и углове. Била је изненађена деџим захтевом а још више јер је предмет премера потицао од млађе деце.

Објаснио је Марко. Додавао Мишо Фантазија.

Четири су величине—дужи. Међу њима углови. Ако су дужине добре и углови су добри.

Када премеримо све станемо на тачку В и гледамо у тачку К.

Један је државни суд пресудио да тада гледамо у 272° , па у 271° па у $264,7^\circ$ па 750 метара јужније или на крају 5 километара или чак 5750 м јужније од тога смера. Па је одрезао човеку 25 година робије. То је велика неправда.

Очима је видно да то не може бити тако. Зато меримо, зато исправљамо зато се покидасмо од муке.

Млада је жена дирнута поривом деце да буду браниоци али није била изненађена. Та апострофирана потреба за правдом уобичајена је за децу тога узраста а ако је мотив јак може их гурнути у зачуђујуће далека искуства.

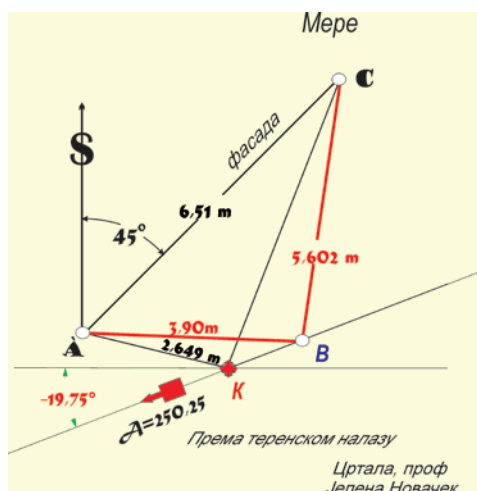
Наизглед ништа необично. Само малкице, ипак су ово трећаци.

Два троугла над заједничком 6,5 м дугом базом и страницама до тачке означене великим словом **K** од 2,65 м и 5,60 м респективно и до тачке означене великим словом **B**, од 3,9 и 4,8 м.

Начин мерења дужина превише софистициран за трећаке, јер уместо понављаних мерења пет дужина, стрпљиво је, у угодним условима, сачињено 5 врло тачних еталон дужина од отпорног најлонског ужета. Крајеви фиксирани грометима. Углови сада зависе не од грешака дужина него од грешака њихових разлика. Оријентација троугла у равни не показује никакву разлику у односу на компас њезиног таблета али то је само за тај дан и само у Решћу.

Но Јелена је лепа женска и нико јој ништа не одбија, па један њезин колега са бившег факултета рекао да не мари; ту у Моравском ревиру нема конвергенције меридијана ни по нашој ни по НАТО карти, а у Тузланском га нема по нашој карти. Уосталом, рекао је, то и није важно – угао је угао у било којем Меркаторовом или Гаусовом систему нека му цењени суд поравнава странице окрећући им реп куда им је воља, јер су све те науке само слуге математике, али углове по тим формулама нећеш деформисати.

Што се тиче метода, он никако не може да потиче од 10-годишње деце ма како паметна била. Стрпљиво осредњавање и еталонирање дужина уз свођење грешака углова на разлике полуобима и појединих страница потиче од неког другога кога би он волео да упозна.

Цртеж Јелене Новачек

Тако је и ова „шмукен поштуркен“ око наших канапа, опако нас и са сумњом неколико пута погледала, и још додатно неколико пута дуго зурила у нас па у своје ђаке који су је довели:

— Дај боже да сте овде били бар помагачи, али ја бих волела да су она двојица дерана вама помагала!— а нама је само некако са висине кратко добачила: „Одлично урађено. И паметно!“, а ми смо то у хладу егзалтирано прославили, како је и ред.

¹ Госпођо, госпођице ваше свиње се пребациле преко мога плота, проњушкале поровле и ван побегле.

—Јефтиноћа ти је брате закон у сваком опослењу, јесам ли вам рекао. Мудар и малотрошећ, то је исто!— додао је Циција Рафајло.

Чуј, опослење, човече....

— А, јесам ли ти рекао како та цура мери! Справа ко булдожер, а јеси ли видео ону направу за сликање и за углове и за рачунање. ха? —Мишо.

—Па како нас је гледала, еј човече! Ко жабу која рађа паукове.

—Не иде, бре, у професорски ум дечја памет. Нисмо ми за њих пшеница него поље по којем ору без престанка. Али нека, баш ми драго да сам и ја био овде, неће та да заборави да сам и сам допринео.

Марко је пак зарадио висус од оног чича Веселина, много му се допало јер без престанка певуши: „Тандрчак, тандрчак, вретено....била браћа у праву, саклепала направу... Засвирала направа, заплакала будала!“

Онда сам ја Лука, био са свима у завади три дана и нисмо радили ништа.

А то се десило јер сам чуо да једна Уна коју зову још и Уна паметница из Николиног разреда, која нам је пуно пута помагала тражећи север, а брат Никола је онда увек био ту, не може да уђе у школу у ципелама.

То сам и рекао за ручком очекујући да ме питају зашто је тако.

Ту у томе да те питају ту и лежи цео штос, јер онда одговараш да не може зато што сви знају да Уна нема ципеле и да цело лето иде у неким шлапама или боса и у јефтиној цицаној хаљиници или у једним поцепаним фармеркама.

Само што сам то изрекао, клепио ме брат Никола масним празним тигањем по глави. Сада, ја сам ја засигурно знао да се њему свиђа та Уна али нисам знао да му се толико свиђа да би ме ударио. Нисам се надао, само сам наслућивао.

Дао сам се у гласну дреку не зато што ме баш толико болело већ што је Никола тако олако прошао – отац му само показао прстом да изађе.

Унина мама чисти пошту и део просторија пунионице воде и не зарађује много. Једва преживљавају. Немају за патике ни скупе школске ранчеве а она добија школске књиге од прошле генерације. Али сви знају да је Уна број 1 у решћанској школи и шире.

Само брат Марко ме изневерио и урнебесно се смејао мојој масној глави, па сам одлучио да са њим не причам бар неко време.

Најпре сам мислио да то буде само један дан, али онда је пришао отац и лупио ми додатну снажну квргу и рекао да запамтим да немати није срамота него да је срамота лагати, красти и отимати.

И још је нагласио да је мала Унина главица већ сада при крају пута после кога ће и себи и мами куповати и патике и ципеле и хаљине и више од тога, да је Унина мама богата жена јер има такво дете чиме њега бог није обдарио иако је одабрао бомбон—жену (ту је намигнуо мами а овој уопште није било криво што ме он дави него се смешила) и да мама од Уне зна да су ове тешкоће привремене.

И још је рекао да је ова кврга само прва од ласти слетелих на моју главу а да ће их бити цело целцато јато ако ме буде убудуће чуо да блебећем тако нешто.

Моја главуча се црни од ластавица а Маркова од Веселинових комадића конца.

Све могуће црнуштине на наше главуштине.

Изгледа да се и овом одраслом напраснику допада та Уна.

Само после додатне кврге, одлучио сам да ни са ким не говорим три а не један дан.

У стварности је испало да су то била два дана. Јер је пукло раније него што смо се надали. Баш некако када се решћанска администрација вратила са одмора и пред почетак школе.

Ми то нисмо знали али се за та два дана нешто закувало. Само смо слутили да се нешто покреће. Сви на другачије гледају и смешкају се када нас виде а бивши много стари министар од нечега замршеног, онај Јован Попадић, обавезно скида свој вечити шешир када нас види.

На крају се све открије, нађушио је некако нешто Рафајло Циција и дошапнуо нам да је нека буца из просвете из Београда ту и да су сада све са професорима, васпитачима, са директором пунионице и са инђењером Рашићем у старом воћњаку нашег деде и да се мотају и већ дуго вршљају око наших канапа.

Скочили смо као опарени и пристигли на лице места. Тушта и тма се мота око наших мера. Али директор наше школе и онај четириочко са великим наочарима златних оквира нису у тој гомили.

Они су већ све прегледали.

Последњи се, драги мој, докопао дршке од неке старе метле и тресе ли тресе, краде дедине крушке.

А директор наш опасни, јабукe тамани.

Гледај чуда од одраслих, па они гори него деца.

Сакупи их заједно, не упосли их и они очас пишају један другоме у ципеле.

Нема ту неке разлике.

Лепо је рекао чича Веселин Јестровић да ће отићи и на гробље а неће му бити јасно зашто сва деца воле да им се каже да су одрасли и да се са њима тако опходи када ништа није толико лепо колико је лепо бити мален.

Јер тада ти крађу крушака очас забораве.

Дедина крушка, миришљава и слатка- ситна, она одмах до винограда

А директор наш, мудрац једана брадати, докопао се декиних јабука па бира

А високи државни службеник, да покаже ситној деци како треба, докопао се брезове метле па хоће баш највисочију крушки да дохвати – неће он ситну није он из некога тамо решћанског ситног предузећа, он је, бре са врха државе.

ЗВЕЗДАНИ ТРЕНУЦИ

Школа уторком почела. Тек се привикавамо. А у недељу ујутро тарапана, буди нас мајка, каже Никола већ збрисао, чека нешто важно а нама криво што нас недељом буди а још тако рано..

Мама припремила чисту одећу, надзирала прање зубију, купање и доручак а онда се и она обукла. Као за вашар. А тек тату да сте видели – ко да се венчава. Упицанио се – само гледај.

А не знамо ни куда нас воде ни какве су им намере.

Нас обукли скромно, свакодневно, навукли нам ненаписане мајице да неко погрешан од нас по глави не добије, а то је без везе јер када би их заменили не би ни наша рођена мама знала који је који.

И Бленто и маца Пискавица и гавран Пророк хоће да иду некуда тамо, стално се уз нас постројавају, страх их да ће сами код куће остати. Али не дају им да иду са нама.

Пред школом тушта и тма света, много више одраслих него деце. Тамо, гле и наш дека. И васпитачице. И она професорка. И стари Рашић. И чича Јестровић. Цуга лулу. Па нема за све доста места, воде нас у физкултурну салу.

Тамо зачудо неко донео велику школску таблу и пуно столица. Шта ће табла ту? Она ту паше ко магаре на састанку музичке секције.

Мама се узнемирила. Повукла нас у страну и пита да ли смо то ми нешто збрљали, слути мајка да ово не иде на добро и да се овде нешто према њезином породу усмерава.

А ми нисмо ништа згрешили, били смо презаузети – само смо дрпали дедине воћке - а мама је пустила сузу и каже да смо ми добра деца и да ми дедино воће не крадемо јер он одавно сматра да је оно наше. Добра наша мама!

Сви поседали, пуна сала. Улази директор. А са њим чудо - онај четириочко са великим стаклима од пре неки дан, што са старим дишом тресе дедине крушке и јабује. И рукама и метлом.

Сада Марко и Лука један у другога зуре, ово је зацело због њих, па ће пресуда, по свој прилици, бити каква је и некада била. Џаба ексери, џаба Фиксало, џаба Сања и њезини канапи!

Судије ће бити они лопови и битанге, *sokak pislīgi*, који краду туђе јабуке и крушке а робијаши власници, тј. они чије је воће. *sefiller ve hizmetçiler*.
— Ово горе него у кадијско време!— шапће Марко.

Онда се накашљава директор, затеже кравату, мало прочишћава грло и гласно говори како су двојица наших малених ђака са још неким друговима предузели опасан а велик посао да оборе једну судску пресуду.

Нису радили ништа лоше, па су им допустили да раде и чак их помагали. Сада је то дошло до финала и многи не верују да је деџја работа, па смо данас окупили вас да просудите.

Њима нисмо ништа рекли да докажу сами јесу ли то радили по свом нахођењу или по нечијем наговору, како многи мисле. Ако су радили сами знаће и да кажу шта су радили. А ако не знају – ви ћете знати то због чега сте се данас окупили.

— Нека устану браћа Лука и Марко Виловић! — неким чудно тврдим гласом а ипак преозбиљним гласом је рекао директор.

Уплашена су деца устала а салом се проломио уздах мајки:

— Тако малени! —

Бесан, скочио је на ноге наш тата:

— Књигу сам им донео ја лично. Да нећете случајно и мене да јавно прозивате, сунашце вам ваше сјајно! Ама где сте ви педагогију учили, наказе људске, магарци ниједни? — никада они нису видели овакво бесно лице очево ни чули овакав урликајући глас. Одмерава дрвене столице-цени који би могао да поломи- биће свашта. И мама се изненадила.

Директор пребледео и добрано се тргнуо, гдеда разбешњелог Алексу и већ види ногу од столице на својој глави а не штити нико.

Одмах је покушао да ублажи то што је малочас рекао, као он овде није, ни он ни други да оцрни децу већ да их похвали за марљив и користан рад али и да се разјасне неки други позадински интереси.

Да на прави пут гурне залогај који је пошао кривим каналом, да се састанак не загрдне на самом почетку, а да се страсти умире јавила се она професорица. Јасно је рекла да је ту било умешано више деце и да ово није казнени скуп, али да је дотични двојац, без икакве сумње био аутор, промотер и идејни творци акције.

Онда је рекла све што је она лично мерила а све у суперлативима и како све то надилази и средњошколску децу и описала којим су се мотивима руководили.

Устао је и стари Рашић. Овде скоро сви раде у пунионици и за њих све је све он нека врста шефа. Он је театрално, показао прстом према дну сале на једног човека и питао:

— Је ли ти Петре Луковићу, колико ти њивица имаш у и ван Рашћа?

— Шест, јавио се онај.

— Јеси ли их све увео у катастар?

— Јесам— гласио је одговор.

— Е да знаш да су ова два дечака тачније одредили север него што су га плаћени геодете урадили на било којој од било које твоје њиве.

А без теодолита, Луковићу, само умом штапом и канапом, а како, то само бог и они знају. Па ће вам данас то и рећи. Ја сам то проверио а и она је (показао је на професорку) и грешке нисмо нашли.

— Сваки им част, маленима. то јест капа доле...! – стари је Луковић гњечио своју капу.

А то им је био додатни посао – није им ни требао север јер су све мере узели из судских докумената, а одмерили сваку од њих тачније од свих форензичара и адвоката пре њих.

—И лепо молим њиховог оца да се не љути ја њему и његовој жени честитам срећу која походи људе који имају такву децу.

Салом се најпре стидљиво а потом гласно заорио аплауз.

Наша је мама заплакала. Онда и Весна васпитачица.

Неко тихо задовољство обузимало је малог Марка. Слушао је како им инж. Рашић приписује шћапе и канапе, а није то баш било тако. Дугачки си били и ти штапови и канапи и још би они по дедином воћњаку копали и мерили да није било Весе Јестровића и комшије Јанка Швабе.

Ако ти је намера да з....бајеш децу најбољи је начин да им потуриш геодетски координатни систем заједно са основама аналитичког, јер ће ако су дисциплиновани у учењу из коже да искоче. Тако је говорио Веса.

Јер стари људи мерили према сунцу и истоку, а сунце се успиње па и угао иде улево када га на слици црташ.

Кад су нашли магнетну иглу све окренули; референцу на север а угао на десно. Па сада дасо, доби ти на Николином углумеру 236°! Ко зна у које сада већ звезде гледају!

Онда је чика Јанко Шваба донио протрактор. Градио се да нам је поклатио важну ствар а можда је тата и платио, али он то у немачкој радњи купио није, тамо се све дигитализовало. Практично му га угурали у руке будзашто на бувљаку, неотпакованог из источно немачких војних резерви. Па још када су чули да је из бивше СФРЈ дали му додатни попуст.

И баш те брига – ставиш га на о и читаш углове све наопако исто као у оној књизи.

До сада је Марко мислио да инж. Рашић то зна. Не зна. Ни диша ни онај из Бгд, ни професорка ни Весна ни Сања. Само он, Лука и Веса Јестровић.

И ко још од 3218 становника Решћа? Нико. У К. у општини можда још неколицина. У катастру.

Мошда је нслутио и Мишо Фантазија, тај је паметан, Цицију не занима а малог Фиксала ствари занимају тек кад се покваре. Те покварене обично нису нове па он анализира како су склопљене тек када се покваре и на чекићу и шрафцигеру се углавном зауставља.

Али још није време за радост и блаженство. Још се плаче. Сада је после наше маме, заплакала и дваспитачица Весна. Она је била близу наше маме и загрлила ју је, па су обе заједно плакале а наш се тата преместио на другу столицу намигнувши нам претодно:

— Е па сад се не дајте, соколи! Не могу они вама ништа! Само напред, ту је ваш тата! Покажите ви њима!

Али није сваки први лет соколова једноставан. На средини сале са столице је устала старица. Сви је знају, она је Хатка, жена Мухарема Репића најстаријег радника из пунионице киселе воде који ће скоро у пензију.

Када је питају за име она каже „Атка Репћ“ а знате какав је наш народ, одмах јој прилепио додатно име „Репћатка“.

То је иначе једна скромна доброћудна и блага старица, али ђаво не спава. Не иде ни на купање ни на годишњи одмор.

Међу погинулима у догађају чију су онтолошку заснованост деца обарала, било је и неко дете од њене родбине. Чим је видела куда креће дискусија, наоштрила се испустила бодље заузела готовс став и закрвавила очима.

Подигла своју широку сјајну окер торбу, зајапурила се и питала:

— А ко је вама рекао да су тако добро мерили? Откуда вама такве справе? И ко је ту дечицу стално подговарао? Нека ми кажу шта су радили код оне мутиводе Јестровића неки дан— ха?

— Брали јабуке! — јавио се Лука гласно.

Салом се спорадично пронео тихи смех.

— А шта вам је говорио тај Пепеш... тај... неверник један, ха?. Весу стварно зову још и „Пепеш“ од „Пистолет-пулемёт Шпагина“. Он се не љути.

— Како се машиницом за саламу ситно сецка црн конач на белом дрвеном котуру и добија прах којим се мрче они који нису довољно црни..

Да постану ко остали — сада је већ неоправдано гласно викао Марко. И он је слутио да прави ујдурму а његов је смех покрио онај свеопшти из хале.

Али Репћатка није одустајала:

— И шта још?

Е сада смех престао —наслутили некако они у сали разлог за неки јачи.

— И још је рекао да нам неда своју бусолу јер је сигурно покварена а да нам она и не треба јер је та магнетска бусола велика курва а ми још нисмо таквима ни за таквима потребити, и да нисмо путници који не знају куда иду па им ниједан возни ни аутобуски ни бродски ред вожње не одговара. Да је ручна бусола мера лоша а да се најбољи склад између стварности и мере постиже када прасе у блато легне. Следио је општи грохот.

—Е да, и још нам је рекао да је као бела пчела ретка она баба која се у младости на честопомињани тандрчак-вретено набола није а да он такву том лампом тражи а до сада је нашао само да ми као имамо крупног голуба у руци да би врапчића ловили, и да имамо науку.

Е, да, још је рекао да смо репоње, кртоле и кукувије ниједне и да треба обавезно доле на земљи да будемо када украдене јабуке будемо преживали. Да можемо да стругнемо на време, да нас не увате да нам не преседну. Да и још је рекао да тај силазак спада у безбедност а не у гађање.

Сада је већ требало да се дуго чека да се смех у сали смири.Тешко је описати урнебесно весеље људи у тој дворани.

Устала је само она Уна паметница, пришла оном старом Рашићу и нешто му рекла па се запутила у средину сале. Одмах се вратила до њега, дала му нешто и окренула се према својем седишту.

Опет се јавила стара Хатка, не седа јој се:

— Нека они нама сада покажу, како су рачунали или је то урадио неко други!

Скочио је Лука: „Па немојте тако, не можете тако ми месецима нисмо спавали.“ Марко га је стиснуо за руку и тихо му рекао да други не чују да је све ово много добро за њих и да не праска јер није бадава ту и школска табла и шестар и неки сандук.

Сада се јавио четириочко. Рекао је да постоји пресуда, да су до ње случајно дошла деца и демаскирала је и разбила у целини а да су они овде само да се увере како је могуће да основци начине тако нешто. Онда је прстом показао на Луку:

— Стварно, да ли би ми ти младићу на табли показао како си и шта цртао и мерио? —

Да Лука није ономад видео како овај метлом тресе и халапљиво гута дедине крушке сада би дрхтао од страха Али није. Спознао је да је овај пред њим беспомоћан. Ко црв пред локомотивом. А тата увек може да га да среди.

И учинио је нешто да цела сала занеми. Погледао је у дно сале где је седео стари Јестровић, окренуо се човеку за столом и дрско рекао:

— Ево и њега! Носи лађу Нојеву птицо ластавицо! Не могу то да нацртам довољно велико а видљиво за целу ову халу - не могу да дохватим, а још, где и не морам! Ко је, људи, жив до сада од сале за физичко, учионицу правио!? Ви мене требате, не ја вас. Овде смо да ме видите и чујете а не да вам будем надничар. Па ми дајте некога ко све може да дохвати, а ја да наређујем како се то ради. Овде сам ја онај који зна оно о чему ви тантум појма немате!

Запрепаштено друштво у хали се посве утишало.

Лукин и Марков тата поскочио са столице и кренуо ка табли али га је онај за столом предухитрио:

Игноришући га четири су ока одмахнула руком и окренула се професорки математике:

— Узмите прибор колегинице, молим вас, не дајте да нас још у вртићу уче реда. —

На дну устао стари Јестровић, дигао руке небе и главу горе и вапи гласно: „О, хвали ти велики господе боже ево је, па ово васкрсла права душа мојега народа“ — па онда са оба длана пирнуо пољупце према табли и сео.

— Јесам ли вам рекла чије је то масло? Не зна дете, видите, не може, то је чиста злоупотреба деце од лопова — опет се јавила Репћатка, Још није села.

— То што је не досежем то не значи да ја не знам. Не могу ја ни теле да родим али знам да кажем о њему више од маме-краве. Мога цуку Бленту нико мудрим не назива али ја вас чикам да се од њега сакријете! Ухватио Луку говорни пролив, не стаје.

Испред табле је стала професорка:

— Да чујем, команданте, наређуј! — рекла је професорка весело.

— Велики лењир, дугачка линија- хоризонт. Цртај! — испалио је Лука.

Лепа је професорка спремно послушала. Ипак је мало тргла и избечила очи; ово је говор из неке друге а не из основне школе. А како около замирише када се ова при цртању истегне, да само поњушиш, бого мој!

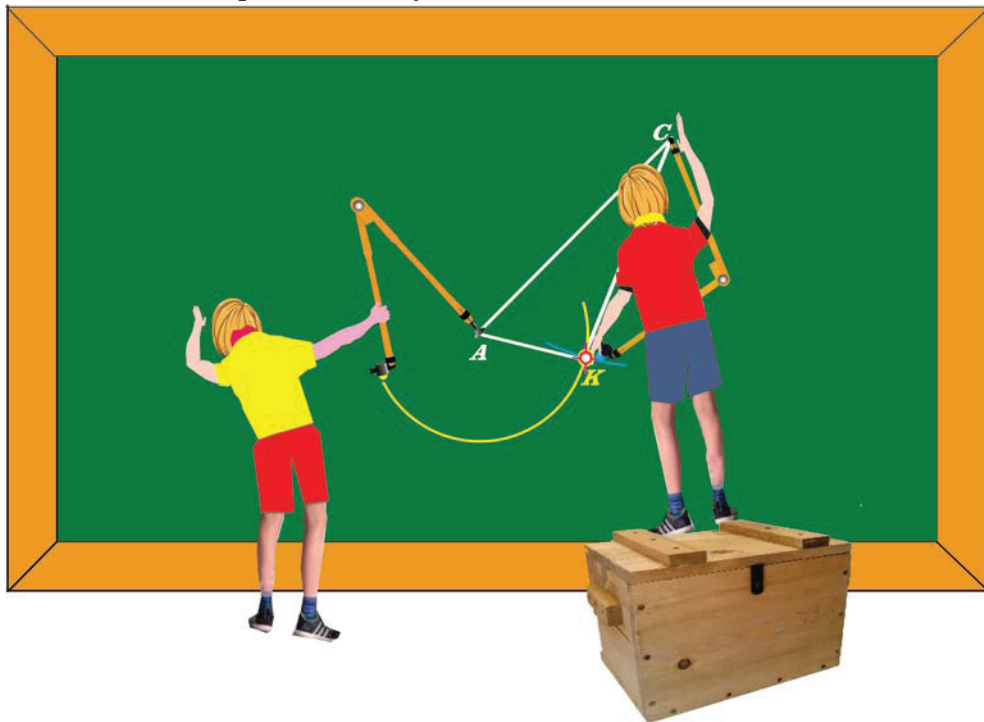
— Сада правоугли троугао дрвени, нормала на почетну тачку. Нека буде А. Тако, добро ! — командује Лука чинећи отсечне кретње руком које су увесељавале публику.

— Шестар, узми! На А, отвори, пресеци хоризонт, па са исте тачке сеци нормалу и сада тражи где се ове две пресеку и отварај шестар колико треба.

Тааако, сада из А вуци линију преко пресека — то је зграда под 45°. Узми лењир одмери шестаром 65 цм јер је то тачно 10 пута мање од ширине зграде. И сада имаш Ц.

Узми опет лењир одмери шестаром 56 цм јер је то тачно 10 пута мање од даљине АЦ. Такоо, понављао је Лука уз невиђено задовољство.

Сада вам се дубоко захваљујемо поштована госпођице професор (мангуп је знао да је одавно госпођа) за велику помоћ, одавде само ја и мој брацо Марко можемо сами... Марко! —позвао је.

— Узми отворен шестар, попни се на овај сандук и обележи полулук! Не половину мене Луке, ни упола с луком, него полулук.—

Из хале допире смех, многобројни повици и усклици па нико више не обараћа пажњу на Веселина који на дну сале који гласно виче крезавом старом и глувом Михајлу: „Родила мајка делије, преврћу грдне планине...Гледај, јаде шта јунаци раде... Ијујуу! Фала теби господе што данашњи дан дочеках, шоња ниокуд а предамном све бољи до бољег!

Потом је Лука узео велики лењир, сабио краке на шестару на 26,5 цм, показао то онима у првом реду, а потом пришао табли, побио вакуум-врх у тачку А и резолутно нашао пресек. Учинио је то одлучно као да држи тежак терет. Потом је завршио театарлно:

— Да нема ко случајно да ме поправи? Не чека одговора јер сви ћуте.

А ево, мили моји гледаоци и слушаоци, табла зелена недирнута ко крошња трешње пролетње а где где је дернула граната? Еве вам место кратера. Пишем велико „К“. Па није граната топовска петарда-прскалица,

—Богами да знаш да није, но је невоља, ајој мајко,повелика! — довикује чика Веселин са дна сале.

Па ја и за најобичнију прскалицу батине следовао— иста скинула, огребала лак са новог стола а пукла даље код улазних врата.

Ко лаже, ја или неко други. Не, моји другари и ја и они самном — е ми смо у праву иако нисмо велики. Сада брате мој да нацртамо и ону фамозну бразду па да овај циркус крају приведемо. И нацрташе.

Сала је поновно посве замукла. Ни мува се није чула.

Зачудо, Марко се окрануо тада старој Хатки и рекао:

— Драга старамажко не побијам ми да је ваше рођено неко убио ми само тражимо онога ко је то учинио јер осуђени није па није! Када ви нисте могли.

Онда је професорском столу пришла Уна. Од професора Рашића је узела мобилни телефон и тамо се пријавила за реч.

— Поштовани слушаоци. Без намере да вређам а да вам докажем да ови момци заслужују велику награду, ја сам пре који тренутак кришом снимила госпођу Репић и ту слику поставила на друштвену мрежу.

Само сам слику послала без иједне речи. Ево шта је стигло, нећу ја нека то прочита господин професор. —

Човек је узео телефон, окренуо екран публици, па према себи и насмешио се:

— Овде пише: „Лице врло љуте старе жене, снимак начињен 6.9.2018.г. у физкултурној сали основне школе у Решћу, Србија.“ (The face of very angry old woman, Photo taken 9/6/2018 in the Gym od Elementary school, Resce, Serbia)

Несрећна старица, која је све до сада стајала као да је нетко држи, пала је назад на столицу док је уз урнебесни смех али и уз примену забринутости, Рашићев телефон кружио салом. (*Зар толико о нама знају?*)

Онда су се људи смирили, дошло им некако да је девојка са старом Хатком мало претерала, али је она, пошто су Рашићу вратили телефон, наставила:

— Зар још неко сада мисли да у овом свету треба неко да гура неке завере у лице овој деци?

Завера за спознају. Па ви имате генерације које не знају шта је стрниште а знају каква је путања свемирског брода. Одавно кажу да чак и ако ниси на време опремио вугла, не брини, сада имаш GOOGL-а.

Зато су они јунаци нашега доба и заслужују све похвале.

— Али то није најбитније— погледајте на таблу и уочићете оно што мали јунаци нису.

Онда је на зид окачила једну увећану фотографију.

Али у судска документа је пресуђено ушла ова слика као доказ. А ту се јасно види да је тачка К ДЕСНО а не ЛЕВО а да је бразда В ЛЕВО, тј обрнуто.

То су та деца рачунала. Бадава би било да је и Ајнштајн рачунао. Све је подметнуто, све је лаж, до неба звечи и јауче.

Вишеструки Рашомон прављен уз помоћ државе да елиминише све што је иоле честито.

Не знам ја тачно који и колико је тих помоћника из државе, али без њезине помоћи се овакве усклађене крупне лажи и фалсификати не могу извести.

Позајмила сам инкриминисану књигу и прочитала од корица до корица. Видите на табли где је тачка К, а где је В? Гледајте дечју слику. К је лево В ДЕСНО и све су мере тако дате. И од комисија и од суда и од вештака.

Нек рачуна ма која будала или математичар. Нека будале рачунају са кривим подацима колико год хоће; мачка прасиће рађати неће ма ко био тата. Али неко зао и покварен или потплаћен ће се увек наћи да пресуди да су мере баш такве како у изричито у пресудама пише.

Ма са те бразде, кажу, када на запад гледаш право у угао зграде гледаш-толмакује вајни суд, па одмах иза тога, ама не..., не, 80 центима улево, не, не то је заправо 90 улево а сваки центим по 75 м па гледај како ређају километре. А 80 центима је 6, 7 или скоро 8°, овиси како гледате. Ма шта је то 5 км, коњски нокат, мачји кашаљ, уобичајена грешка! У Фојницу гађају у Варешу људе бију. 8 км по даљини, 6 км по правцу, 10 уцело, позајмили људи троугао од старих цивилизација да не би снова рачунали срам их било!

Али како било – момци су ефектно побиле судску одлуку у маниру великог Емила Золе. „ОПТУЖУЈЕМ“ могу они да кажу.

И да се после посраме сви одрасли. Јер ови малени могу да кажу да је њих брига као су рачунали неки други – они су узели пресуде Суда БиХ и доказали да је кривотворење и факата—услова и докумената било до неба наслагану.

А слика која вам показујем је врхунски доказ, јер по њој је граната могла да дође одозго са неба и са севера и са северозапада (десетак места) , па са југозапада (једно десетак места), па са истока па са југоистока само не одакле су пресудили. Е то је неко спремао оптужницу за кога падне да падне. Оптужба за властите неверне Томе и оне туђе.

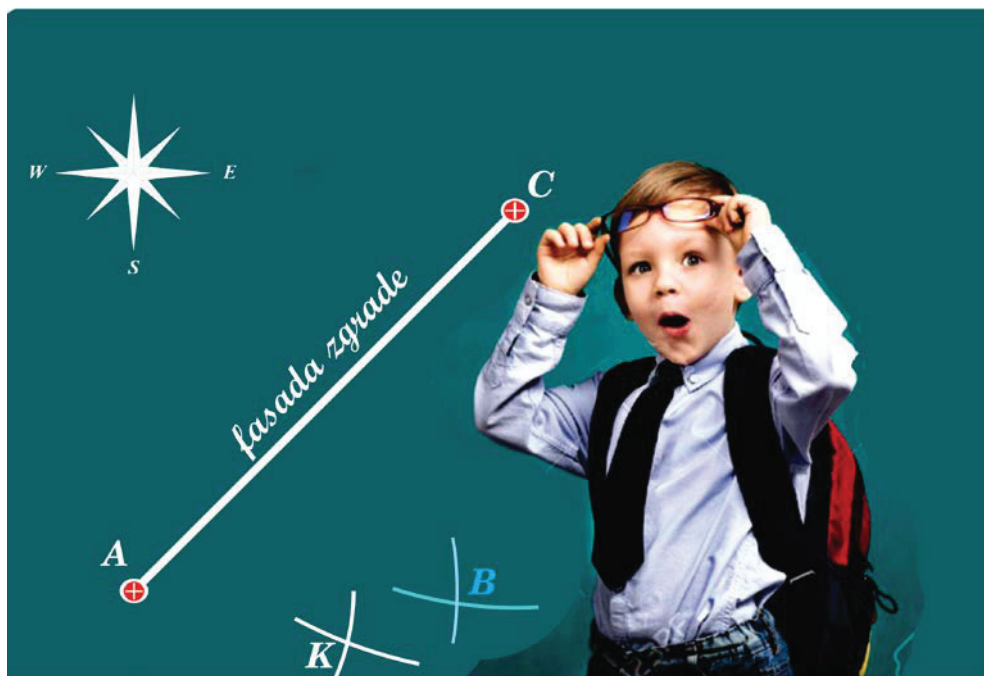
Ето, тако је пресудила малена основно— школска адвокатска канцеларија из места Решће.

Жалосно је само тома што наша варијанта има најмање грешака. Јер ми нисмо професионалци већ аматери—љубитељи али доказујемо давну истину; љубав и пасија су врховне истине .

Све ће кад тад на наплату да дође. Можда је и боље да се наша, људска истина не оверава свакодневно – вероватно то људски род не би поднео.

Зато ја само желим да онај горе адекватно награди оне који су то чинили а онима које је то додатно унесрећило подари захвалност и мир а без кајања за деценијску мржњу и сумњу.

Завшила Уна, а на табли стоји слика коју су нацртали Марко и Лука.

Однекуд изнебуха изронио брат Никола са ранцем на леђима. Зинуо као сом не може да верује да су то његова браћа нацртала, па ће Луки:

— Нећу више никада да те бијем тигањем! Ни ногама, брацо мали!

Наша је мама је опет плакала. Драга мама!

ЕПИЛОГ**(АЛИ МАЛО ДРУГАЧИЈЕ
НО ШТО СЕ ЗБИЛО)**

Прошле су две недеље.

Ал је лепо бити звезда. Пљуште бесплатни манчмелови, кесице са бонбонима, јабуке, буреци.

— Злата мала!— шапућу баке.

— Благо мајци која их родила— кажу средовечне мајке.

—Угледај се на ову децу, штеточино ниједна!— говоре неке маме својој деци.

— Шејтанов окот! —каже тихо стара Репћатка када смо је срели.

Онда наступио дан тринаести.

Поновно у сали сакупљају децу али не и родитеље. Сабили распоред, јутарњу смену зауставили послеподневној наредили да дођу раније. Присутно 125-еро деце, броје многи подређени редари и сакупљају на једном месту.

Овај пута зло не слуте. Обукла нас мајка ко да се поновно удаје па жели да јој на том венчању сведоци будемо.

Одела нам црна ко перје гаврана Пророка а кошуље беле ко Блентино крзно. И још су знали да ће нешто бити јер су то мама и тата некидан купили.

У оној истој сали сви професори и ђаци. Нема табле ни четириочка. Само многобројне кутије.

Па устаје директор и подуго нешто блаблабира...добро, бла..бла генијално. бла племенито и све тако а мене Марка стеже крагна са краватом а видим да ни брату није боље.

Онда кажу да су из земље и света дошли поклони за нас. А нас двојица први.

Два нова новцата телефона мобилца и два сата –компаса.

Бонбоне да не бројиш. Писма коврете књиге....

Раша Фиксало три крупна пакета добио – у два је алат а у трећем DeWalt-ов грађевински ласерски даљиномер. Изгледа људи воле мале мајсторе.

Сада он може и да мери по вољи и да лупа и шарафа (у једном од пакет само чекићи разни, ситнији и крупнији) и да мољака оца да му докупи батерије.

Рафајло звани Циција добио конзолу за игре и игру Монополи. Неко је добро знао шта он прижељкује.

Мишо фантазија добио нов новцат таблет а на њему све неке свемирске игре. Али код њега погрешили.

Очито је да је код њега требао да заврши трећи кофер са алатом а код Фиксала корпица са бомбонима и колачима а не обнуто, али нема везе не љути се он јер бољег таблета у Решћу нема.

Весна добила нов лаптоп.

А Уна? Ау човече мој, који силни ваучери, за хаљине за ципеле, патике, џемпер-ролку, помаде разне и мирисне флашице и ко зна та све нешто не.

Сада Уна митише ко пролетња ливада. Мени, Марку, ипак је лепше мирисала онда када је смо обичан сапун користила.

Али јој, када се она сада обуче па је види наш брат Никола тај има одмах да се занесести ко онај мајмун што види змију под каменом који је подигао. Па када се пробуди поновно дигне камен па опет у несвест. Када је још види са нама у овим оделима има слине да му процуре до колена.

Васпитачица Сања није добила ништа ако се не рачуна да она није ништа ни тражила у овом друштву и да је она сама себи велику сомину ухватила у виду оног риђег Станета из пунионице воде.

Или је сомина радо сама у мрежу улетела, е то ће се знати тек касније када они буду као наша бака Даница све причали па све изађе на видело. Ни онда се неће знати поуздано; свако ће своју причу да везе и освежава своје звездане тренутке.

И једно писмо на крају.

Писао нам онај који је написао ону књигу о суду, суђењу судијама и осуђенику. Поздравља нас лепо и честита нам на племенитости, шаље две сликовнице а нашег тату моли да му пошаље ону књигу коју је добио оног кишног дана К, а којој су корице и листови искрзани од читања, јер он мисли да је она једна и јединствена, а он ће у Решеће 10 ганц нових послати.

ДОДАТНЕ НАПОМЕНЕ

Драги моји, ту вам је наратив. Сачињен је да директно следи дијалог. Језик је оригиналан. Сценарио који нужно следи је формалан, само као обавезујући докуменат..

Други део зван „ПОСЕТА“ није нужен . Он помаже само читаоцу.

Дакле, три су главна дела сваки са по три глобалне сцене.

Ова је лимунада врло горка; стварно постоје деца овога узраста која су све схватила и срела истину. Нису њихови материјални поклони велики као овде они су ту да потакну и друге мале главе да схвате, да много више могу да схвате ако јако хоће а да је, у суштини, све најбоље на овоме свету бесплатно. И двојност је ту; трагика стварности и фарсична суданија приказани су илустрацијама који комбинују фотографију и карикатурни цртаћ.

Нисам цртач и не сналазим се најбоље у дефинисању разних положаја тела самих људи приликом извођења разних покрета али је карактеризација ликова довољно обављена као испомоћ ономе ко би се латио анимације. Било какве – стриповске или цртано-филмске, јер је интересената било.

Не потцењујте децу ни њихове мисли. То не сме да се ради ни са мачјом младунчади је очас научи како креденац да отвори. Ко зна како те мале главе мисле и из којих гнезда расту њихове идеје. Лично сам чуо трипогодишњака како оцу говори разговетно и јасно да само највећи садисти праве сами себи децу да могли да их бију, док је другом приликом, мајци која га је прекоревала да не пије толико воде јер ће се упишати, одговорио: „Грешиш мама могу сада да цевчим воду колкико хоћу, ја сам се већ упишао!“

СУД БиХ - Заседа

Legenda: Bir yalancı — лажовчина

tavşan — зец

sokak pisliği — не знам, зна Цевад, али мислим да је то улична бипанга?

Пут кроз дедин виноград до реке и плаже, кроз гоздена врата са катанчином

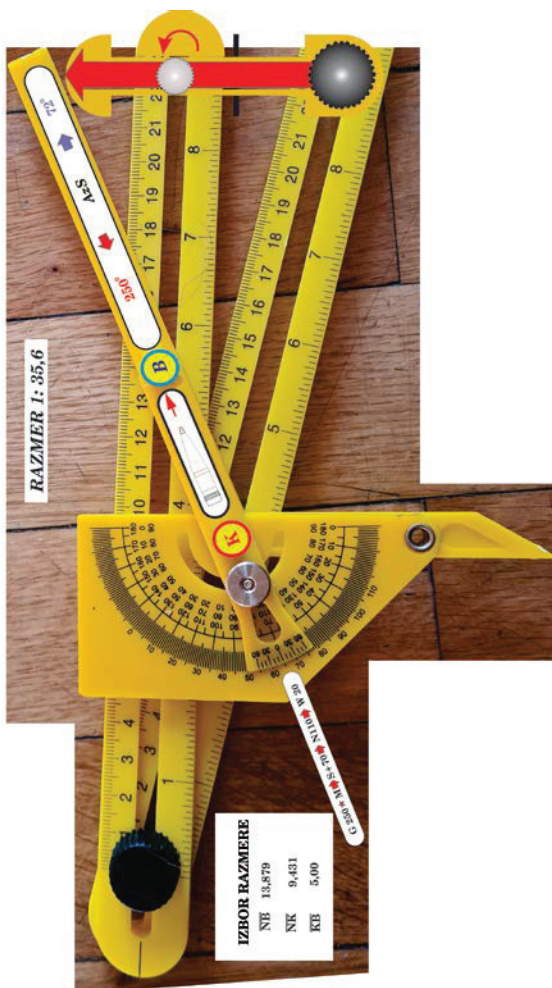

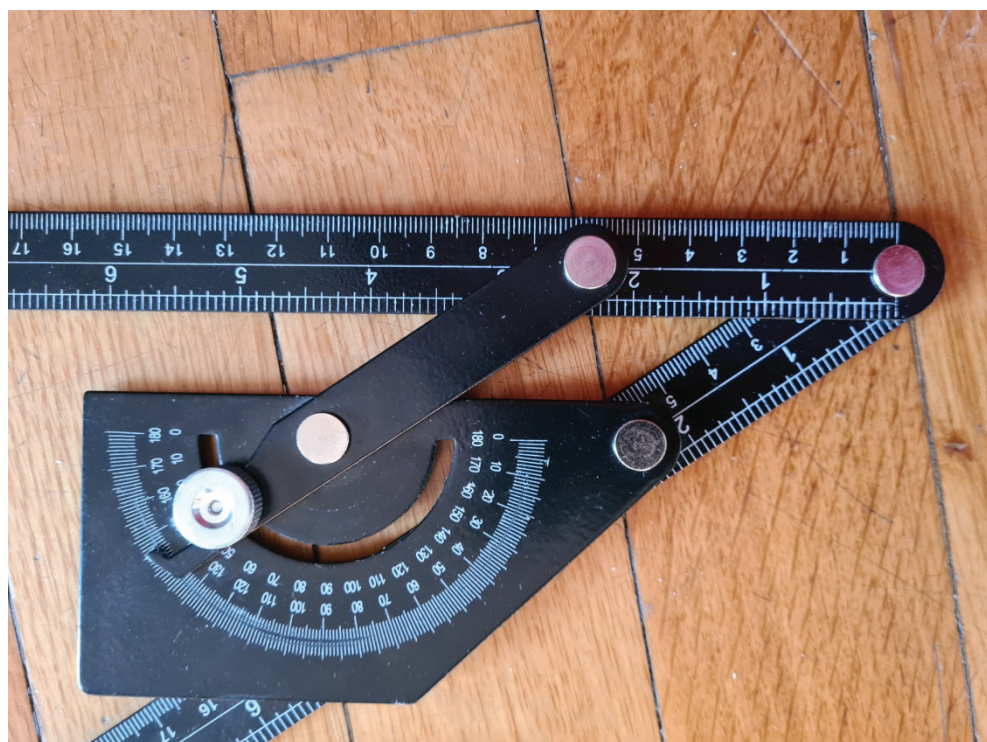
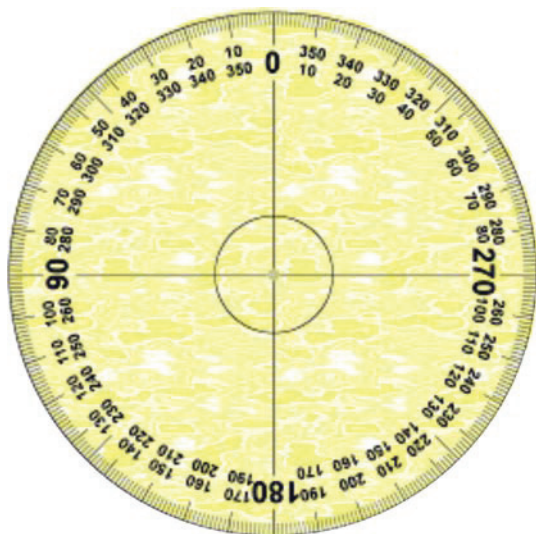
Као лишће које падне и онај сечени црн конач из Бајине Баште само су делићи праха наших првобитних истина. Сутра од вечине њих ништа постојати неће, записане ће можда мало даље да досегну

Протрактори разни које смо сакупили приликом свога рада а се да би разумели о чему се ради.

Овај је мало дотеран да вајни читаоци виде како са 6 км јужнијег места граната држи исти смер као са оног северног места а све то изрекао и написао човек који нама може да буде професор тек после 10 година ако буде још жив. Па нека бог помогне овима старијима, јер они и не могу да буду бољи од овога сада ако имају овакве докторе-професоре, Јер, какав наук такво и читање.

—Да сам им'о бољег учитеља те би и ја ово боље чит'о — рекао својевремено неки владика.

Један панамски протрактор (горе) и један немачки (доле)

Сада само још онај помињани источно немачки протрактор.

Обојено зелено, математички круг; поделе расту противно смеру кретања сатне казаљке;

Црно, суплементни угао поделе падају од 180° до нуле, или расту од нуле до 180° ;

Плаво — поделе падају од 90° до нуле или, а потом расту од нуле до 90° ;

Црвено — геодетски круг старта од севера, а поделе расту у смислу кретања сатне казаљке.

Услед симетричности ради се углавном само пола круга, иако се нају и они пуног круга иако је то непотребно али се на таквом сналазе и мање вешти људи, али је такав протрактор дупло захтенији посао како у дизајну, тако и при изради и у коришћењу материјала.

Шта нам казују бројке у показном прозорчићу?

Доња бројка „20“ казује да пројектил одлази (ако га циљ не заустави) у математички смер дефинисан бројем „20“.

Комплемент том углу је „70“ и тај се број исписује на врху прозорчића и показује азимут гађања предметног оруђа-куда је усмерена оса канала цеви;

Суплемент том углу (допуна до 180°) је 110° , а то је смер извора ватре. Када се тај број „110“ одузме од 360° , добија се 250° што је уствари математички дефинисан угао од севера али и геодетски азимут (црвени).

Сваком смеру гађања и сваком смеру извора ватре одговара једна и само једна комбинација – први број „20“ показује да се пројектил креће према I првом квадранту (20°), а под геод. азимутом од 70° . То може само ако пројектил креће из III квадранта (изузети гранични случајеви непосредно уз главне оси које омеђују квадранте што је дозвољено при 20° -ском углу).

Мерено од нуле математички то указује на извор ватре 110° , што је средњи круг на прозору показатеља.

Протрактор јасно показује да би наводна граната требала да долази са југозапада и да одлази према североистоку али да су то истраге одредиле са грешком од минимално 22° што смешта положај оруђа у потпуно беспутан терен с.и од Завидовића а не у никакав Пањик.

То је аналитика. Посве је друга ствар то што је Тужилаштво БиХ прихватило лажне прорачуне подржавајући их и оснажујући фотографијама које све наведене артефакте (кратер, бразда) стављају у посве супротне положаје од оних са којима су рачунали.

